Ազգ
Azg armenian daily
11 ՅՈՒԼԻՍ 2000 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 127 (2095)

Ջորջ Բուշ. Կպաշտպանեմ որդուս, եթե վնասի Թուրքիա-ԱՄՆ հարաբերություններին

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայում գտնվող ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջորջ Բուշը, ըստ «Միլլիեթ»-ի, երեկ հայտարարել է, թե իր որդին նախագահ ընտրվելու դեպքում հոր պես բարեկամական հարաբերություններ է զարգացնելու Թուրքիայի հետ: «ԱՄՆ-ի Թուրքիայի հանդեպ վարած քաղաքականությունում փոփոխություն չի լինի: Ես երաշխավորում եմ, որ մենք շարունակելու ենք Թուրքիայի բարեկամը լինել: Որդիս ցանկանում է ամենասեղմ ժամկետներում Թուրքիան տեսնել ԵՄ կազմում»: Ըստ թերթի, նա լրագրողներին վերջում ավելացրել է. «Եթե որդիս նախագահ ընտրվելուց հետո վնասի Թուրքիա-ԱՄՆ հարաբերություններին, ես պատրաստ եմ սպանել նրան»: Ջորջ Բուշը Թուրքիա է ժամանել Դայմլեր-Կրայսլեր ընկերության կողմից Ստամբուլում անցկացվելիք համաժողովին մասնակցելու:

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄՆԵՐ

Շաբաթը լեցուն էր ու զվարճալի

ԱՐՄԵՆ ԳԵՒՈՐԳՅԱՆ

Բա մոթա՞լը

Անցած շաբաթը պարզվեց թե երջանկաշատ ու թե զվարճալի պահեր: Պրն խոսնակն ավետեց եվրոպական ընտանիք մտնելու ուրախալի լուրը, ինչը, համաձայնեք, հեշտ բան չէր:

Մենք՝ նզովյալներս, ենթադրում էինք, որ Եվրոպա ընկանք ժողովրդի իմաստուն պահվածքի ու այն քաղաքական գործիչների շնորհիվ, որոնք, սկսած 1998 թ., օր-օրի ամրապնդում էին ժողովրդավարությունը, զարգացնում պառլամենտարիզմը, զերծ էին պահում տնտեսությունը քաղաքական ցնցումներից ու ճիշտ միջազգային քաղաքականություն վարում... Սակայն, տոնական ասուլիսներում ոչ ԱԺ խոսնակը, ոչ էլ ԱԺ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահն այդ կարեւոր հանգամանքը չնշեցին, այլոց լուման չհիշատակեցին:

Արժե՞ արդյոք կառչել մանրուքներից, երբ կա եւս մի կարեւոր հաղթանակ՝ դափնեկիր խոսնակի հավաստմամբ, բանկետային մասը էժան նստեց Հայաստանին: Հակառակ ադրբեջանցիների շռայլություններին, յոլա գնացինք ծիրանով ու գինիով: Սակայն լրագրողների ամենաարհեստավարժ մասը կռահեց, որ լավաշ ու բաստուրմա էլ կար, երեւի թե կոնյակ էլ կլիներ: Այնուհանդերձ հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ ոչ ոք գլխի չընկավ մոթալ պանիր ու ռեհան էլ տանել: Մի կողմից՝ կոտեկներ արժեն, իսկ մյուս կողմից...

Տես ♦ էջ 2

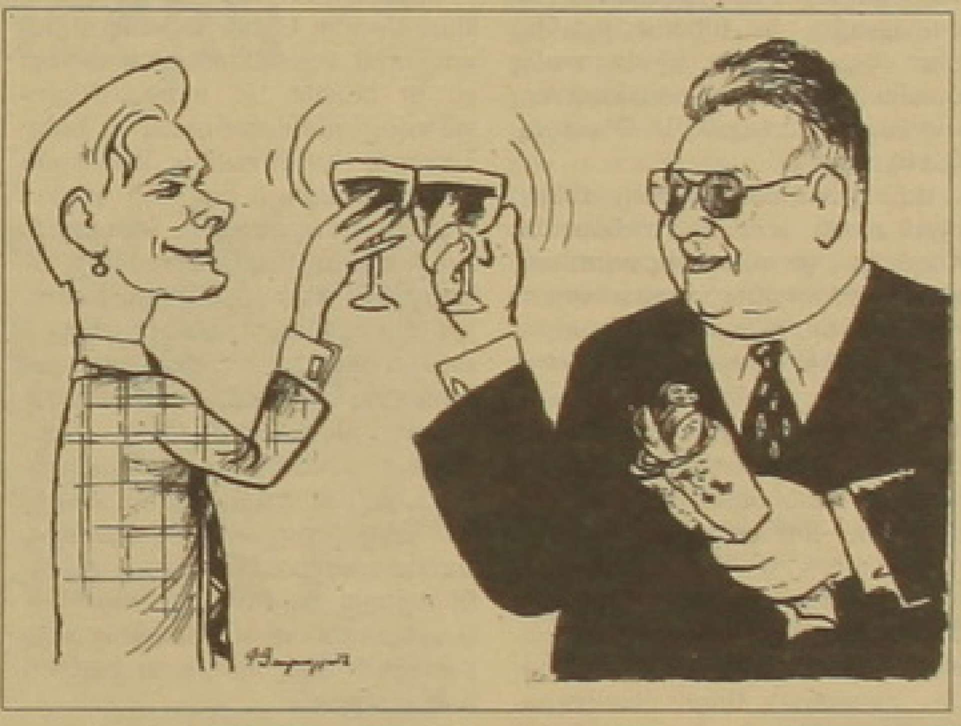

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Կյանքն է պահանջում ճշտումներ

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Ռուսաստանի արտգործնախարար Իգոր Իվանովը հուլիսի 7-ին Մոսկվայում ներկայացրել է Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության նոր հայեցակարգը, ինչի հայտնվելը համապատասխանում է երկրում ժողովրդավարական բարեփոխումների խորացմանը եւ զարգացմանը, հայտարարել է Իվանովը:

«Ինքը՝ կյանքը եւ նրա բուռն զարգացումը պահանջում է ճշտում մտցնել արտաքին քաղաքականության մեր մոտեցումներում: Քաղաքականության նորույթի տարրերից մեկը ռեալիզմն է միջազգային իրավիճակի եւ դրա զարգացման հեռանկարների գնահատման մեջ»: Հայեցակարգի մյուս նոր տարրն Իվանովն անվանել է «առողջ պրագմատիզմը»: Նա ընդգծել է, որ արտաքին քաղաքականության նոր հայեցակարգի կարեւոր գաղափարներից մեկը այն դրույթն է, որ արտաքին քաղաքականությունը պետք է լինի ներքին խնդիրների լուծման գործուն օգնական: Այն պայմաններում, երբ մեր երկրի արտաքին պաշարները սահմանափակ են, անհրաժեշտ է դրանք կենտրոնացնել կենսականորեն կարեւոր բնագավառներում. առաջինը՝ հուսալի անվտանգությունն է իր բոլոր չափումներում, երկրորդը՝ Ռուսաստանի տնտեսության վերելքի համար բարենպաստ պայմանների ստեղծումը, երրորդը՝ մեր քաղաքացիների իրավունքների պաշտպանությունն արտասահմանում: Ռուսաստանի հիմնական խնդիրը կլինի անձի, հասարակության եւ պետության շահերի պաշտպանությունը:

Դատաքննությունն ավարտվեց, մեղադրական ճառը՝ հուլիսի 20-ին

«...Վահան Հարությունյանի եւ 10 այլ անձանց» գործով երեկվա դատական նիստում վերջին միջնորդությունները ներկայացվեցին: Փաստաբան Ռ. Բալաբանյանը միջնորդեց դատաբժշկական եւ դատահոգեբանական փորձաքննություն նշանակել իր պաշտպանյալ Սահակ Բալյանի առողջական վիճակը պարզելու համար՝ կարո՞ղ է նա կանգնել դատարանի առջեւ: Միջնորդությանն առարկեց մեղադրող կողմը՝ ասելով, որ մեկ անգամ արդեն դատահոգեբանական փորձաքննություն նշանակվել է, եւ դրական արդյունք են ստացել: Ինչ վերաբերում է դատաբժշկական փորձաքննությանը, որով նպատակ ունեին պարզելու նրա տեսողության վիճակը, ըստ պետական մեղադրողի, ամբաստանյալն անհրաժեշտության դեպքում կարող է բուժվել մեկուսարանի պայմաններում:

Միջնորդություններ ներկայացվեցին մի քանի ամբաստանյալների խափանման միջոցը փոխելու վերաբերյալ, որոնք նույնպես մերժվեցին: Նախագահողը հայտարարեց դատաքննության ավարտի մասին, եւ հուլիսի 20-ին պետական մեղադրողները կներկայացնեն մեղադրական ճառը:

Ս. Պ.

Հայաստանը եւ ՀԲ-ն ստորագրեցին տրանսպորտային վարկի համաձայնագիր

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 7-ին Վաշինգտոնում Հայաստանի կառավարության եւ Համաշխարհային բանկի միջեւ ստորագրվեց համաձայնագիր տրանսպորտի վարկային ծրագրի մասին, որով ՀԲ-ն 40 մլն ԱՄՆ դոլար (29.9 մլն SDR միավոր) վարկ է հատկացնում Հայաստանին: Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ արտգործնախարարության մամուլի ծառայությունը, համաձայնագիրը Հայաստանի անունից ստորագրել է ԱՄՆ-ում դեսպան Արման Կիրակոսյանը, Համաշխարհային բանկի կողմից՝ Եվրոպայի եւ Միջին Ասիայի երկրների գծով փոխնախագահի պաշտոնակատար Շիգեո Կացուն (Shigeo Katsu): Ծրագիրը Համաշխարհային բանկի խորհրդի հավանությանն էր ստացել 2000 թ. հունիսի 8-ին: Վարկային ծրագիրը օգտագործվելու է ավտոճանապարհների ցանցի վերականգնման (շարունակելով ՀԲ-ի մայրուղիների վերականգնման նախորդ ծրագիրը) եւ երկաթգծի վարչությանը ենթակա տնտեսության ֆինանսական բարելավման նպատակներով:

ՄԱՀ-ի երեւանյան գրասենյակը կղեկավարի ամերիկացի Կարպիս Իրադյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 10, ՀՈՒԼԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Մոտ օրերս իր պարտավորությունների կատարմանը կանցնի Հայաստանում Միջազգային արժութային հիմնադրամի (ՄԱՀ) նոր ղեկավար Կարպիս Իրադյանը: Այդ մասին հաղորդեց Հայաստանի կառավարության աղբյուրը: Հայաստանը ՄԱՀ-ի անդամ է դարձել 1992 թ.-ին: Գրասենյակը Երեւանում բացվել է 1995 թ.-ին: 1995-1997 թթ.-ին գրասենյակը ղեկավարել է Սյուզան Ջոնսը, իսկ 1997 թ.-ից մինչեւ վերջերս՝ Ջորջ Անայոթոսը: Նրա աշխատանքի ժամանակաշրջանը բնութագրվել է Հայաստանի կառավարության տնտեսական քաղաքականության նկատմամբ ՄԱՀ-ի պահանջների խստացմամբ: 1994-1996 թթ.-ին կողմերի միջեւ ստորագրվել է 187 մլն SDR գումարի երեք վարկային համաձայնագիր, որոնք օգտագործվել են 1999 թ.-ի վերջին: Ներկայումս բանակցություններ են տարվում 120-150 մլն դոլարի չափով եռամյա վարկային ծրագրի իրականացման շուրջ՝ ուղղված երկրի զարգացման համար նախադրյալների ստեղծմանը եւ աղքատության դեմ պայքարի աջակցությանը:

Թուրքիայի նախագահն այսօր կժամանի Բաքու

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերը Հյուսիսային Կիպրոս կատարած առաջին պաշտոնական այցից հետո հայտարարել է, թե հաջորդ երկիրը, ուր նա կայցելի, Ադրբեջանն է: Ըստ «Միլլիեթ»-ի, Սեզերը երկօրյա այցով Բաքու կմեկնի հուլիսի 11-ին: Պատվիրակության կազմում կլինեն ԱԳ նախարար Իսմայիլ Ջեմը, ԱԳՆ կովկասյան վարչության պետ Ունալ Չեւիկոզը, նույն նախարարության աշխատակից Բալքանը եւ ուրիշներ՝ ընդհանուր առմամբ 17 մարդ: Թուրքիայի մամուլը նշում է, որ Սեզերին ուղեկցող խումբն իր թվակազմով շեշտակիորեն զիջում է նախորդ նախագահ Դեմիրելի շքախմբին, որը տատանվում էր 200 հոգու սահմաններում: Նախատեսվում է Սեզերի հանդիպումը Ադրբեջանի բարձրագույն ղեկավարության, Ադրբեջանում գտնվող թուրք գործարարների, Սահմանադրական դատարանի նախագահ Հանլար Հաջիեւի հետ: Սեզերը կայցելի փախստականների ճամբար, ելույթով հանդես կգա Ադրբեջանի խորհրդարանում:

Ադրբեջանի նախագահի հետ քննարկվելիք հարցերի թվում են Բաքու-Ջեյհան նավթատարի եւ տրանսկասպյան գազատարի կառուցման խնդիրները:

ՔԵՄՓ ԴԵՅՎԻԴ

«Կարմիր գծեր» եռակողմ գագաթաժողովից առաջ

«Պաղեստինցիներն ու իսրայելցիները պետք է օգտվեն Քեմփ Դեյվիդի գագաթաժողովի առիթից՝ խաղաղության գործընթացում առաջ գնալու համար, քանզի հակառակը նշանակում է հավելյալ արցունք եւ արյուն», այսպես է եզրափակել ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը՝ «Նյուզուիքում» զետեղված իր հոդվածը: Սակայն այսօր՝ հուլիսի 11-ին սկսվող նշյալ հանդիպման նախօրեին իրավիճակն այլ էր վերոհիշյալ հակամարտ կողմերում:

Քեմփ Դեյվիդ մեկնելուց մի քանի ժամ առաջ Իսրայելի վարչապետ Էհուդ Բարաքը հայտնվեց քաղաքական նոր ճգնաժամի հորձանուտում: Հուլիսի 9-ին նրա կոալիցիոն կառավարությունից հեռացան 3 կուսակցություններ՝ «Շասը», «Մեֆդալը» եւ «Նոր ներգաղթողները», պատճառաբանելով, թե նա չի խորհրդակցել իրենց հետ այն զիջումների մասին, որոնք իբր նա պատրաստվում է կատարել պաղեստինցիների համար: Այսպիսով, խորհրդարանի 120 պատգամավորից Բարաքը հենվելու է միայն 42-ի վրա, ինչը կարող է սպառնալ նրա կառավարության գոյատեւմանը: Բացի այդ, արտգործնախարար Դեւիդ Լեւին մերժել է մասնակցել քեմփդեյվիդյան գագաթաժողովին, որովհետեւ կասկածում է դրա հաջողությանը, ինչը եւս մի պատճառ է վարչապետին:

Ահա թե ինչու Բարաքը ստիպված էր վերստին խոսել իր որոշած «կարմիր գծերի» մասին, որոնք են՝ չնահանջել մինչեւ 1967 թ. հունիսի 4-ի սահմանագծերը, չթույլատրել պաղեստինցի փախստականների վերադարձը, չվերացնել հրեաներով վերաբնակեցված վայրերը, չզիջել Երուսաղեմը եւ չարտոնել «օտար» բանակի առկայություն Արեւմտյան ափում:

Իրենց հերթին պաղեստինյան իշխանությունները գտնում են, որ Բարաքի այդ պնդումները գագաթաժողովը խափանելու փորձեր են: Ուստի նրանք էլ կառչում են իրենց «կարմիր գծերից», որոնք հիմնված են ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 242 եւ 338 բանաձեւերի վրա: Երկու կողմերի այդպիսի հակադիր դիրքորոշումների պարագայում դժվար է պատկերացնել քեմփդեյվիդյան բանակցությունների արդյունքները, քանզի ինքը՝ Քլինթոնը, իր վերոնշյալ նախազգուշական կոչում չբացառեց թե խաղաղության հասնելու եւ թե հակամարտությունը շարունակելու տարբերակները:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄՆԵՐ

Շաբաթը լեցուն էր ու զվարճալի

Սկիզբը էջ 1

Պատկերացնո՞ւմ եք, ինչ ազգային սեղան կստացվեր՝ մոքալի ու ռեհանի լավաշով բուռումներն ուղղակի խելքահան կանեին գույնը գցած եվրոպացիներին։ Էլ ի՞նչ արվամոլների, ֆոտոսոմների բարդույթներ, ի՞նչ գիտական ոեղումներ, նվիրված արվամոլության պատճառաբանությանը, ի՞նչ երկակի օրենսդրական մոտեցումներ չարիքի ախտորոշման առումով։ Սեռական սանձարձակությո՞ւն է, թե՞ հիվանդություն, այդքան էլ կարեւոր չէ, գլխավորը համոզելն է, որ եվրոպացի ենք դարձել ու բարեկիրթ մտածելակերպ ունենք։

Սակայն ամեն ինչ դեռ առջեւում է։ Այնպես որ, առաջարկում եմ սեպտեմբեր-նոյեմբերյան եվրախորհրդարանական իրադարձություններին ընդառաջ ազգովին կազմակերպենք բանկետային մասը։ Էջմիածնեցիները թող երինջի ֆյուֆքան ապահովեն, ֆյավառցիները՝ Սեւանի իշխանը, տավուշցիները՝ մատղաշ ուրցը, արմավիրցիները՝ դեղձը, «Վեդիալկոն»՝ «Պրեզիդենտ» օղին, Կոտայքը՝ համանուն գարեջուրը։ Խոսնակն էլ թող թամադայություն անի։ Ասում են՝ սեղան վարելու ու կենացներ ասելու հարցով անզուգական է։

Մի՛ ծիծաղեք, բանկետն ու թամադայությունը նույնպես մեծ ու բարձր քաղաքական արվեստ են, ուր եվրոպացիների ունակությունները գրեթե զրոյական են։ Այնպես որ, նրանք մեզ՝ արվամոլությամբ, մենք նրանց՝ թամադայությամբ...

Նախագահին հայհոյել կարող եք, պատգամավորին՝ ոչ մի դեպքում

Ուրախությամբ տեղեկացանք, որ օրինապաշտությունը կրկին ամրապնդվել է, տասը օրով մեկուսացվել է «Գրանդ տոբակոյի» փայաստեր ու «Հայծխախոտի» տեր «Նեմեց Ռուբոն»։ Այն «Նեմեցը», որի պահակազորի զինվորիկը ծեծել էր բարձրացրել «Կայունություն» խմբի ղեկավար, նորին անձեռնմխելիություն Վարդան Այվազյանի անձի վրա։

Զարմանալին այն է, որ պրն Այվազյանը բոլորովին էլ իրավապահների միջամտությանը չի դիմել։ Բայց արի ու տես, որ մեր աչալուրջ ու խիստ իրավապահ մարմինները, չհանդուրժելով օրինազանցության որեւէ դրսեւորում, առանց Այվազյանի դիմում-բողոքների, միջոցներ ձեռնարկեցին ու տեղական օլիգարխին պատասխանատվության կանչեցին։ Եվ լավ արեցին։ Սակայն...

Միջադեպի իմաստը մեկն է՝ բոլոր են հավասար օրենքի առջեւ, բացի նրանցից, ովքեր անպատժվում ու վիրավորում են երկրի նախագահի արժանապատվությունը։ Ի՞նչ է, չե՞ք հիշում մի այլ միջադեպ, երբ իրավապահներին «դասեր էր տվել» հայտնի համայնքապետ Արարատ Զուրաբյանը։ Նա պետք է գնա այն ճանապարհով, որով ցանկանում է գնալ ու ասի այն, ինչ ցանկանում է ասել։ Ուղղորդվելով նման ազատատենչ ցանկությամբ, պրն Զուրաբյանը բավականին տհաճ միջադեպի հերոս դարձավ ու մնաց անպատիժ՝ անպատվելով ոչ միայն ոստիկաններին, այլեւ երկրի նախագահին, որի անվտանգությունն էին ապահովում ոստիկանները։

Երեք օր «կուսակցական օլապանալուց» հետո պրն Զուրաբյանն ազատություն ստացավ՝ պարգեւելով «աջ ուժերին» գերագույն ուրախություն ու անսահման հպարտություն։ Դե, ո՞վ չէր հպարտանա՝ ասածն ասացին, արածը՝ արեցին, մեկ անգամ եւս ապացուցելով, որ «աջ ուժերի» դեմ «խաղ չկա»։

Հուլիսի 10-ին ԼՂՀ նոր խորհրդարանը շարունակեց աշխատանքը։

Օրակարգում էին խորհրդարանի փոխխոսնակի, ինչպես նաեւ ԱԺ մշտական հանձնաժողովների նախագահների ընտրության հարցերը։ ԱԺ նախագահ Օլեգ Եսայանը փոխխոսնակի պաշտոնի համար

ԼՂՀ նոր խորհրդարանը վերջապես ձեւավորվեց

առաջարկեց «Ժողովրդավարական Արցախ միության» (ԺԱՄ) պատգամավորական խմբակցության անդամ Մուշեղ Օհանջանյանի թեկնածությունը։ Ուրիշ թեկնածու չառաջադրվեց, եւ քվեարկությունից հետո պարզվեց, որ քվեարկությանը մասնակցած 32 պատգամավորներից 31-ը քվեարկել են Մ. Օհանջանյանի օգտին։

ԱԺ պատգամավորները քննության առան մշտական հանձնաժողովների կազմի ձեւավորման, հանձնաժողովների ընտրության հարցերը։ Փակ գաղտնի քվեարկությամբ ԼՂՀ խորհրդարանի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ ընտրվեց Վահրամ Աթանեսյանը, տնտեսական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ՝ Յու. Հայրապետյանը, սոցիալական ոլորտի հանձնաժողովի նախագահ՝ Էդուարդ Աղաբեկյանը, ֆինանսաբյուջետային եւ տնտեսական կառավարման հանձնաժողովի նախագահ՝ Մայոր Դանիելյանը (ԺԱՄ խմբակցությունից)։

Խորհրդարանում պաշտպանության, անվտանգության եւ օրինականության մշտական հանձնաժողովի նախագահի պաշտոնը ընտրությամբ վստահվեց Արթուր Մոսիյանին, իսկ արտաքին եւ արտաքին ենթակառուցվածքների հանձնաժողովի նախագահ ընտրվեց Կամո Բարսեղյանը (երկուսն էլ ՀՅԴ խմբակցությունից)։

Դրանով ԼՂՀ երրորդ գումարման ԱԺ անդրանիկ նիստն ավարտեց իր աշխատանքը։

Նիստից հետո ԼՂՀ ԱԺ փոխխոսնակ Մուշեղ Օհանջանյանը լրագրողներին մասնավորապես ասաց, որ իր համար ԱԺ պատգամավոր ընտրվելը ինքնանպատակ չի եղել։ Լինելով Խորհրդային Միության երկու Գերագույն խորհրդի գումարումների, Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի երեք գումարումների եւ շուրջ 20 տարի մարզային խորհրդի պատգամավոր, ինքը հանգել է այն համոզման, որ սխալ քաղաքականության հետեւանքով անտեսվել է ժողովրդի կամքը։ Շատերը, անարդարություններից հուսահատված, հեռացել են երկրամասից։ Տարիներ անց նորից մտնելով քաղաքական ասպարեզ, ինքը նպատակ ունի անողոք պայքար մղել անօրինականությունների ու կամայականությունների դեմ, պայքարել հանուն արդարության։

ԵՂԻՇԵ ԱՐՇԱԿՅԱՆ

Ուկրաինայի դեսպանը Գյումրիում

Շաբաթ օրը Գյումրի էր այցելել Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն։ Շիրակի մարզպետ Ֆելիքս Փիրումյանի հետ կայացած հանդիպման ժամանակ, որտեղ քննարկվեցին հայ-ուկրաինական տարածաշրջանային համագործակցության զարգացման հարցեր, կողմերը փոխադարձ ցանկություն ու պատրաստակամություն հայտնեցին նպաստելու այդպիսի համագործակցության հաստատմանը նաեւ Գյումրու, Շիրակի եւ Ուկրաինայի որեւէ մարզի միջեւ։ Որպես ցանկալի տարբերակ նշվեց այդպիսի կապերի հաստատում, օրինակ, Շիրակի եւ Դնեպրոպետրովսկի մարզերի միջեւ։ Կարեւորվեց մեր տնտեսվարող սուբյեկտների մասնակցությունը Ուկրաինայում կազմակերպվելիք տոնավաճառներին ու ցուցահանդեսներին, որը մեծապես կնպաստի ուղղակի կապեր հաստատելուն։

Շիրակում նախապատրաստական աշխատանքներ են սկսվել շաքարի արտադրություն հիմնելու, եւ այդ բնագավառում մեծ փորձ ունեցող ուկրաինական կողմը պատրաստ է աջակցության։

Գյումրիում բնակվում են զգալի թվով ուկրաինացիներ, որոնց համար նույն օրն այդ երկրի հյուպատոսի ընդունելություն էր կազմակերպվել։

Մարզպետի հետ հանդիպման ժամանակ դեսպանը նաեւ տեղեկություններ հաղորդեց Ուկրաինայի շուրջ 150 հազար մարդ կազմող հայկական բնակչության մասին։ Այնտեղ գործում են կիրակնօրյա հայկական դպրոցներ, հրատարակվում է հայկական թերթ, հեռարձակվում են ռադիո-հեռուստատեսային հաղորդումներ։

Դեսպան Բոժկոն եւ նրան ուղեկցող անձինք Գյումրու գեղագիտական կենտրոնի սրահում մասնակցեցին ուկրաինացի բանաստեղծ, նկարիչ, հայագետ եւ թարգմանիչ Միրոն Նեստերչուկի գծանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսի բացմանը։

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

5-րդ ընտրատարածքում առավել ձայներ է ստացել Կիմ Բալայանը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հուլիսի 10-ի նիստում Երեւանի մարզային ընտրական հանձնաժողովը հրապարակեց թիվ 5 ընտրատարածքում (Արաբկիր) ԱԺ պատգամավորի լրացուցիչ ընտրության հուլիսի 9-ին կայացած վերաքվեարկության նախնական արդյունքները։ Ըստ դրանց, 4 թեկնածուներից առավել թվով ձայներ է ստացել ՀՅԴ անդամ Կիմ Բալայանը՝ 2590, անկուսակցական Եդիա Շամշյանի օգտին քվեարկել է 2208, Հայաստանի Միացյալ առաջադիմական կոմունիստական կուսակցության նախագահ Վազգեն Սաֆարյանի օգտին՝ 1014, ՀԺԿ անդամ Ջենիկ Սարգսյանի օգտին՝ 526 ընտրող։ Ընտրատարածքի 28685 ընտրողներից 11 տեղամասերում վերաքվեարկությանը մասնակցել են 6629-ը։ 223 քվեաթերթիկ անվավեր է ճանաչվել։ Անճշտությունների թիվը 4 է։

Ինչպես «Նոյյան տապանի» թղթակցին տեղեկացրեց Երեւանի ՄԸՀ քարտուղար Անահիտ Բալասանյանը, հանձնաժողովը քննարկել է թեկնածուների վստահված անձանցից ստացված դիմում-բողոքներին ընթացք տալու հարցը։ Քվեարկության արդյունքներին վերաբերող 8 դիմում-բողոքների հիման վրա հանձնաժողովը որոշել է փաստացի ստուգումներ կատարելու նպատակով բացել 5 տեղամասերի ընտրական փաստաթղթերի փաթեթները։ Վերոհիշյալ դիմում-բողոքներից 7-ը ներկայացրել են Եդիա Շամշյանի, 1-ը՝ Ջենիկ Սարգսյանի վստահված անձինք։ Ըստ Ա. Բալասանյանի, ստուգումների ավարտից հետո, հավանաբար հուլիսի 11-ին, ՄԸՀ-ն կանդրադառնա նաեւ հանձնաժողովում առկա՝ քվեարկության անցկացմանը վերաբերող եւ այլ բնույթի 5-6 դիմումների քննարկմանը, ինչից հետո միայն կամփոփվեն վերաքվեարկության վերջնական արդյունքները։

ԵԿԵՂԵՑԻ

Վերաբացվեց Կեչառիսի նորոգված վանական համալիրը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հուլիսի 9-ին վերաբացվեց Կեչառիսի նորոգված վանական համալիրը։ Համալիրի վերաբացման արարողության ժամանակ Ամենայն հայոց Գարեգին Բ կաթողիկոսի եւ Հայ առաքելական եկեղեցու սուրբ հայրերի ձեռքով օծվեցին համալիրի գլխավոր՝ սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու սուրբ սեղանը, այնուհետեւ՝ ամբողջ համալիրը։

Օծման արարողությունից հետո Գարեգին Բ կաթողիկոսը ժողովրդին ուղղած իր խոսքում նշեց, որ Կեչառիսի գի հայ ժողովուրդն է՛լ ավելի համախմբվի եկեղեցու շուրջ եւ հավատ ունենա իր հոգում, ոչ թե եկեղեցի գնա ձեւականորեն մոմ վառելու համար, այլ հավատարիմ մնա քրիստոնեական փիլիսոփայությանն ու Քրիստոսի պատվիրաններին։ Նա նաեւ նշեց, որ այն, ինչ ավերված է, պետք է վերականգնել, եւ ոչ միայն եկեղեցիները, քանի որ «ավերված ամեն բան մարդու հոգին էլ է ավերում, իսկ նորոգվածը հույս է, որ ոչ միայն եկեղեցին, այլ ամբողջ երկիրը կնորոգվի»։

համալիրի վերանորոգման աշխատանքներն սկսվել են երջանկահիշատակ Գարեգին Ա կաթողիկոսի օրոք։ Վեհափառն ընդգծեց, որ հայ ժողովուրդը, որը եկեղեցին անվանել է «երկնից դուռ», «հրեշտակաց բնակարան», «տուն աղոթից Աստծո», 70 տարի եւ ավելի հնարավորություն չի ունեցել աղոթք բարձրացնել եկեղեցում, իսկ հեռացումը եկեղեցուց իր դրոշմն է դրել ժողովրդի զգացմունքների, ընկալումների, արժեքների վրա։ Վեհափառ հայրապետը գոհություն հայտնեց Բարձրյալին, որ ներկայումս վեր են հառնում հայոց նորոգված տաճարները։ Նա համոզված է, որ արդեն կնորոգվի նաեւ հայ ժողովրդի կյանքը, քանի որ Աստծո հետ հաղորդակցությունը կառաջնորդի նրան բարու ճանապարհով։

Անվանի դերասան Սոս Սարգսյանը «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում նշեց, որ Կեչառիսի նորոգումը վիթխարի գործ է, քանի որ այս համալիրը հայկական ճարտարապետության լավագույն նմուշներից մեկն է, «այն հպարտություն է պարզապես»։ Նրա խոսքերով, անհրաժեշտ է, որպես

Կեչառիսի վանական համալիրը բաղկացած է 3 եկեղեցիներից։ Գլխավոր՝ սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին կառուցվել է 1033 թվականին, սբ. Նշան եկեղեցին՝ 1051 թվականին, Կաթողիկե եկեղեցին՝ 1203 թվականին։ Համալիրի տարածքում գտնվում են նաեւ բազմաթիվ արժեքավոր խաչքարեր։ Կեչառիսի համալիրը բազմիցս ավերվել եւ վերականգնվել է, իսկ վերջին նորոգումն սկսվել է դեռեւս 12 տարի առաջ, այն ֆինանսավորել է ավստրահայ բարեգործ Վոլոդյա Հարությունյանը։ Համալիրի վերանորոգումն իրականացվել է քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի տոնակատարությունների ծրագրի շրջանակներում։

Նույն օրը Կեչառիսի համալիրից ոչ հեռու բացվեց նաեւ Հայ առաքելական եկեղեցու Կոտայքի թեմի առաջնորդարանի նոր շենքը, որի կառուցմանն օժանդակել է ԱՄՆ Արեւելյան թեմի քահանա Սամբրե Գուզույանը՝ իր քահանա ձեռնադրվելու 40-ամյակի կապակցությամբ։ Առաջնորդարանի շենքի բացումը կատարեց Ամենայն հայոց Գարեգին Բ կաթողիկոսը։

Նախադպրոցական տարիքի երեխաների բուժզննումը վճարովի չի դառնա

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ։ Իրականությանը չեն համապատասխանում տարածվող այն լուրերը, թե նախադպրոցական տարիքի երեխաների բուժզննումը Հայաստանում կդառնա վճարովի։ Այդ մասին հաղորդեց Հայաստանի առողջապահության նախարարության աշխատակից մոր եւ մանկան վարչության պետ Կարինե Սարիբեկյանը։

Նրա ասելով, նախադպրոցական տարիքի երեխաների բուժզննումը Հայաստանում իրականացվում է պետպատվերի շրջանակներում։ Վճարովի են միայն լոգոպեդի եւ ֆիզիոթերապեւտի ծառայությունները։

2000 թվականի հունվար ամսվա դրությամբ պարտադիր բուժզննման պետք է ենթարկվի 6-ամյա 57356 եւ 7-ամյա 68175 նախադպրոցական։

Միեւնույն ժամանակ Շենգավիթի շրջանի մանկական պոլիկլինիկաներից մեկում արձանագրվել են 26-րդ ձեւի դիմաց ֆինանսական միջոցներ պահանջելու դեպքեր։ Մայրաքաղաքի գլխավոր մանկաբույժ Էլեոնորա Մնացականյանի ասելով, Երեւանի քաղաքապետարանը թույլ է տվել դրամի գանձում 26-րդ ձեւի դիմաց, քանի որ շատ պոլիկլինիկաներում չկա նույնիսկ պաշտոնահանման մեքենա։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

անդրադարձ

«Գրանդ տոբակոն» հանրապետության մարզերում իրականացնում է ծխախոտագործության զարգացման երկարաժամկետ ծրագիր: Ծրագրի շրջանակներում արդեն սկսվել են «ԳՏ»-ի նախագահի եւ մասնագետների այցելությունները հանրապետության մարզեր՝ մոտիկից ծանոթանալու ծխախոտագործների աշխատանքներին ու չլուծված պրոբլեմներին: Գեղարքունիքի եւ Տավուշի մարզերից հետո բերս Հերոյանի, մարզպետարանի գյուղատնտեսության եւ բնապահպանության վարչության ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարների օգնությամբ այսօր մարզի Հոկտեմբերի, Նորապատի, Արգավանդի, Նալբանդյանի, Արմավիրի, Բամբակաշատի, Նորակերտի, Բաղրամյանի, Ամբերդի, Հողակերտի, Տալվորիկի, Քարակերտի եւ շատ այլ գյուղապետերի կատարած դրական աշխատանքի արդյունքում բնակչությունը (3000 աշխատանքները գոհացնում են մարզի ծխախոտագործներին, սակայն նրանք խնդրում էին, որ վերջին փուլի վճարումները հնարավորին չափ կատարվի արագ, ինչ էլ նրանց խոստացան «ԳՏ»-ի ղեկավարները: Արմավիրցիները դժգոհ էին ոռոգման ջրի սակավությունից, տեղում ծխախոտի մթերման կետի բացակայությունից, ծխախոտի ընդունման գնից, թունաքիմիկատների բացակայությունից: Պատասխանելով հարցերին, մասնավորապես ընդ-

Տուգայց Արմավիրի ծխախոտագործներին

Հրանտ Վարդանյանը այցելեց Արմավիրի մարզ, որտեղ էլ կայացավ արտագնա խորհրդակցություն, որին մասնակցում էին մարզի փոխմարզպետ Մեխակ Մխիթարյանը, գյուղապետները, ծխախոտ աճեցնող գյուղացիական տնտեսությունների ներկայացուցիչները: Արմավիրի մարզում 1998 թ. ծխախոտագործությամբ զբաղվողների թիվը չէր անցնում մեկ տասնյակից եւ զբաղեցնում էր ընդամենը 13-15 հեկտար: 1998 թ. ծխախոտի եկամտաբերությունը տեսնելով՝ արդեն 99 թ. մարզի 23 համայնքներում 96 գյուղական տնտեսություններ մշակում էին մոտ 210 հա ծխախոտ: 99 թ. ծխախոտի արտադրության կազմակերպման աշխատանքների վեր-

լուծությունից պարզ դարձավ, որ կան որոշ թերություններ, որի հետեւանքով միայն մարզի 16 գյուղացիական տնտեսություններ չկարողացան փակել «ԳՏ»-ից վերցրած ավելի քան 90 մլն դրամ կանխավճարը: Կար նաեւ մի այլ պատճառ՝ թույլ կապը «ԳՏ»-ի եւ ծխախոտագործների միջեւ, որն էլ հաշվի առնելով հանրապետության բոլոր մարզերում բացվեցին «ԳՏ»-ի մարզային գործակալություններ: Արմավիրի գործակալության պատասխանատու Անդրանիկ Կնյազյանն իր հաշվետու ելույթում նշեց, որ գործակալությունը մարզպետ Ալ-

մարդ) ապահովված է աշխատանքով: Գարնան գալու հետ մարզում անցկացվում են ուսուցողական ծրագրեր ու սեմինարներ՝ սածիլների ջերմոցային խնամքի, ծխախոտի սերմերի ցանքի ու մի շարք այլ հարցերի շուրջ:

2000 թ. այդ աշխատանքների արդյունքում մարզում ծխախոտ մշակվում է 52 համայնքում, ցանքատարածությունները ավելացել են՝ այժմ կազմելով 562 հա: Մարզի ծխախոտագործները մարտ-ապրիլ ամիսներին կանխավճար են ստացել 14 մլն, մայիս-հունիսին՝ 65 մլն դրամ: Եռափուլ իրականացվող

դունման գնի վերաբերյալ, Հրանտ Վարդանյանը տեղեկացրեց, որ մեկ կգ ծխախոտի գնման գինն ամենաբարձրն է այժմ ՀՀ (1 կգ 80 ցենտից մինչեւ 1 դոլար 20 ցենտ՝ ըստ տեսակի): Վ. Վարդանյանը նշեց նաեւ, որ Ռուսաստանից աշնանը բերվելու է հնդկացորենի սերմ եւ տրվելու է գյուղացիներին: Սակայն մտահոգություն հայտնեց, որ հանկարծ չլինի թե գյուղացին վերացնի ծիրանն ու խաղողը՝ հօգուտ ծխախոտի կամ հնդկացորենի: Այս տարի մթերվելու է 10-15 հազար տոննա ծխախոտ, որից 2,5 հազար տոննան կմնա Հայաստանում, մնացածը՝ արտահանվելու է: Պրն Վարդանյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ եթե անգամ գյուղացին չունի պայմանագիր գործակալության հետ, բայց ունի աճեցրած ծխախոտ, ապա նույն հիմունքներով կընդունվի, նույն գնով՝ առանց խտրականության: «Հայը միշտ իր քրտինքով է հողը ջրել ու պահել. «ԳՏ»-ն միշտ իր ուշադրության կենտրոնում կպահի հողի անխոնջ աշխատողին եւ կանի ամեն ինչ նրանց աշխատատեղերով զբաղեցնելու համար, որքան էլ դա զայրացնի չկամներին», ասաց Հրանտ Վարդանյանը հրաժեշտից առաջ ու մեկիկ-մեկիկ շրջեց մարզի բոլոր այն գյուղերը, որտեղ ծխախոտ են աճեցնում:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Դասընթացներ վանաձորցի ստոմատոլոգների համար

Ազգային առողջապահության ինստիտուտը Վանաձորում անցկացրեց մեկամսյա արտագնա դասընթացներ բժիշկ-ստոմատոլոգների համար: Դասընթացների վերջին օրը Վանաձոր էին ժամանել ինստիտուտի վիրաբուժության ամբիոնի վարիչ, ՀՀ առողջապահության նախարարության ստոմատոլոգիայի գծով գլխավոր մասնագետ, բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Կարեն Լալայանը, նախարարության մեթոդական բաժնի աշխատակիցներ: Վանաձորի կենտրոնական ստոմատոլոգիական համաբուժարանում դասախոսություն կարդալուց հետո Կ. Լալայանը մարզկենտրոնում առաջին անգամ կատարեց ատամների իմպլանտացիա (ծնոտներին արհեստական ատամների ներդնում): Ավելի ուշ հիվանդի պրոթեզավորումը կատարելու է համաբուժարանի տնօրեն Գագիկ Քալանթարյանը: Նույն օրը պրոֆեսորը կատարեց նաեւ մեկ այլ բարդ վիրահատություն: Ինչպես տեղեկացրեց Գ. Քալանթարյանը, իր եւ պրոֆեսորի միջեւ ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն, որպեսզի Վանաձորում նմանատիպ ձեռնարկներ իրականացվեն նաեւ այս տարվա սեպտեմբերին: Ամենայն հավանականությամբ հետագայում Վանաձորում կստեղծվի ազգային առողջապահության ինստիտուտի մասնաճյուղ, ուր հնարավոր կլինի կազմակերպել ոչ միայն բժիշկ-ստոմատոլոգների, այլեւ ատամնատեխնիկների ու ատամնաբուժական պրոֆիլի բուժքույրերի արտոնագրում:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Մեր ժամանակների տարեգրությունը

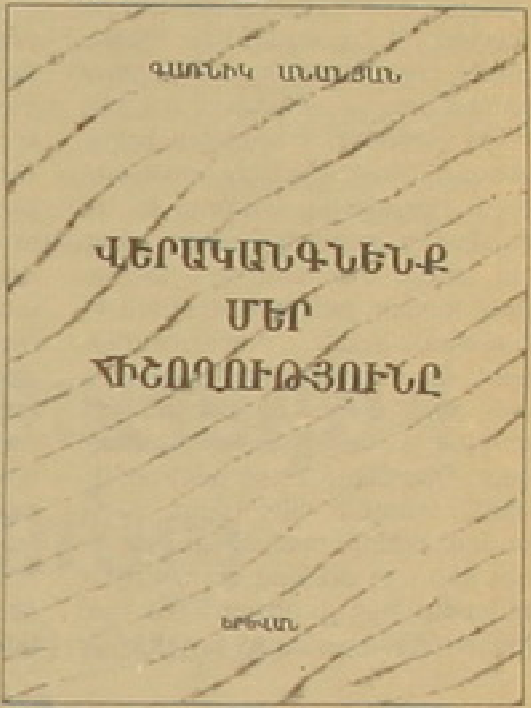

Վերջին երեք-չորս տասնամյակների մեր գրական-հասարակական կյանքի ամենաակտիվ եւ ակնառու մասնակիցներից է Գառնիկ Անանյանը: Երեւանի պետական համալսարանի երկարամյա դասախոս, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, այժմ մայր բուհի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկանը կրթել է համալսարանականների բազմաթիվ սերունդներ, նաեւ գրական ճաշակ ձեւավորել բազմահազար ընթերցողների մեջ՝ տասնյակից ավելի գրքերով, գրականագիտական հարյուրավոր հոդվածներով: Վերջին տասնամյակը բացահայտեց Գառնիկ Անանյանի ձիրքերից եւս մեկը՝ հրապարակախոսությունը: Չեղավ հասարակական հնչեղության որեւէ խնդիր, որ չարժանանար նրա կրքոտ արձագանքին, որեւէ արատ, որ չգրավեր նրա դատափետող ուշադրությունը: Այդ կարգի հոդվածների ժողովածուն «Վերականգնենք մեր հիշողությունը» խորագրով, ահա դրվել է ընթերցողի սեղանին: Նրանում ընդգրկված են վերջին տարիներին «Հայաստանի Հանրապետություն», «Ազգ», «Գրական թերթ», «Հայոց աշխարհ» եւ այլ պարբերականներում հեղինակի հրապարակած առավել ուշագրավ 10 հոդվածները՝ սկսած Նիկոլ Աղբալյանի հիշատակին նվիրված ավելի շատ գիտական-ճանաչողական նշանակության հրապարակումից, վերջացրած բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանի հետ ունեցած հարցազրույցով ու «ԶԼՄ-ները չդարձնել քավության նոխազ» հրապարակախոսական հոդվածով, որը լույս է տեսել մեր թերթում 2000 թ. մարտի 8-ին ու նվիրված է 1999-ի հոկտեմբերի 27-ի ողբերգության անդրադարձներին:

Գառնիկ Անանյանն ասում է ճշմարտություններ, ամենեւին հոգ չտանելով, թե դա «ո՞ւմ քիմքին» չէ հաճո: Որքան էլ ծանոթ լինես բոլոր հոդվածներին, դրանք մի առանձին գրքով հրապարակված տեսնելը թողնում է ուժեղ տպավորություն, քանզի գալիս է լրացնելու մեր անցած ժամանակաշրջանի տարեգրությունը:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

«Դողագործում» լարվածության նոր բռնկում

Հայաստանի հիմնական արդյունաբերության խոշորագույն ձեռնարկություններից մեկում՝ «Դողագործում» դարձյալ կրքեր են բորբոքվել: Նախկինում գործարանի տնօրենի՝ Նաիրա Մարտիրոսյանի դեմ վերադաս կազմակերպություններին անընդհատ բողոքներ էր հղում ձեռնարկության արհմիության նախագահը: Բողոքներում նշված փաստերի ստուգման նպատակով ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության կողմից ժամանակին կազմվեց հանձնաժողով, որը չհաստատեց տնօրենին ներկայացված մեղադրանքների իսկությունը: Իսկ փոխնախարար Աշոտ Շահնազարյանը լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ նշեց, որ «մեղադրանքները ոչ այլ ինչ էին, քան ջուր պղտորելու փորձեր»: Սակայն դրանից հետո ձեռնարկությունում տիրող անդորրն անդորր էր փոթորկից առաջ: Օրերս «Դողագործում», ինչպես արդեն նշվեց, նոր դժգոհություններ են առաջացել տնօրենի դեմ: Ձեռնարկության ինժեներա-տեխնիկական անձնակազմի արդեն մեծ մասը պահանջում է տնօրենին ազատել պաշտոնից: Պատճառը ձեռնարկության փաստացի անգործունակ վիճակն է եւ տնօրենին վերագրվող մի շարք ֆինանսական մեքենայությունները: Համենայն դեպս, «ընդդիմադիրները» պնդում են, որ իրենք պատրաստ են ներկայացնել կոնկրետ փաստաթղթեր վերոնշյալ մեքենայությունների վերաբերյալ եւ այդ առթիվ դիմելու են նաեւ երկրի բարձրագույն ղեկավարությանը: Ըստ «Դողագործի» աշխատակիցներից ստացված տեղեկատվության, տեղի է ունեցել նաեւ հանդիպում ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Կարեն Ճեմարիտյանի հետ, եւ վերջինս հայտնել է, որ տնօրենի առջեւ խնդիր է դրված մեկ ամսվա ընթացքում ավարտել ձեռնարկության վերագործարկման հետ կապված նախապատրաստական աշխատանքները: Մինչդեռ, ըստ նույն աղբյուրի, Նաիրա Մարտիրոսյանը սկսել է հակաքայլեր ձեռնարկել եւ իր դեմ բողոքողներին ուղարկել հարկադիր արձակուրդի:

Թե ինչպես կզարգանան իրադարձությունները «Դողագործում», ցույց կտա ժամանակը, բայց ակնհայտ է մի բան. այս ամենը հետեւանք է ձեռնարկությունում տիրող անորոշ իրավիճակի: 1999 թ. փետրվարից ի վեր ձեռնարկությունը գրեթե չի աշխատել: Անցյալ տարվա վերջին միայն սկսեցին թողարկվել ռետինե տակացուներ, որը սակայն չի կարող փոխարինել դողերի արտադրության ծավալներին: Ամիսներ շարունակ աշխատավարձ չի վճարվել: Մեկ-երկու անգամ տրվել են 8-10 ամիս առաջվա մեկամսյա 5-10 հազ. դրամ աշխատավարձերը, որոնք կարիքների մեջ թաղված աշխատակիցների համար չէին կարող սպեղանի լինել: Անընդհատ գործարանի տնօրենության, կառավարության ներկայացուցիչների կողմից ձեռնարկության լիարժեք վերագործարկման խոստումներ են տրվում, որոնք առ այսօր ի կատար չեն ածվել: Նման իրավիճակներում բնական է, որ սպասելի է կրքերի այսպիսի բորբոքում եւ փոխադարձ թշնամանքի առաջացում: Եվ այստեղ պետության հիմնական խնդիրն է («Դողագործի» բաժնետոմսերի 80 տոկոսը պատկանում է պետությանը) ձեռնարկության վերագործարկման ուղիներ գտնելը: Իսկ թե ինչպիսի ապօրինություններ են կատարվել եւ կատարվե՞լ են, թե՞ ոչ, արդեն այլ խնդիրներ են, եւ պետք է պարզեն օրինապահ մարմինները:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
«Ազգ»-ի համար

Ի ԼՈՒՐ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ

Մամուլի ազգային ակումբը, «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում, լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ:

Հանդիպումը կկայանա երեքշաբթի՝ հուլիսի 11-ին, ժամը 11-ին, «Հոլսթեն» սրճարանում (Բուզանդի 1/3):

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

վիճակ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Մեր պետությունը պատրաստ չէ մասնավոր բիզնեսի հետ աշխատանքի: Ոչ թե պատժող, այլ՝ գործընկեր»

Նախկին պետական բարձրաստիճան պաշտոնյայի եւ ներկայիս մասնավոր խորհրդատուի կարծիքները պետություն-բիզնես հարաբերությունների մասին

Վերջերս մի նախկին պետական պաշտոնյա (անունը հասկանալի պատճառներով չենք նշում), որն այսօր գործադիր տնօրենն է հայտնի մասնավոր մի ընկերության, անկեղծորեն խոստովանեց. «Նոր եմ հասկացել, թե կառավարության չորս պատերի մեջ գրված ծրագրերն ու ընդունված որոշումները որքան անտրամաբանական են դառնում, երբ դրանք փորձում ես կիրառել կոնկրետ գործում»: Մոտավորապես նույն կարծիքին էր ILC խորհրդատվական կենտրոնի իրավաբանական խորհրդատու Էդվարդ Մուրադյանը «Ազգի» հետ զրույցում: Հիշեցնենք, որ պրն Մուրադյանը ՀՀ նոր սերնդի, արեւմտյան պրոֆեսիոնալ իրավաբանական կրթություն ստացած եւ անգլերենին կատարելապես տիրապետող երիտասարդ պաշտոնյաներից մեկն էր (որոնց նախկին խորհրդարանականները կնքել էին արհեստավարժ անվամբ, միեւնույն ժամանակ, սակայն, չժխտելով այդ երիտասարդների արհեստավարժությունը լավ իմաստով): Է. Մուրադյանն անցել է կառավարության տնտեսական բլոկի գրեթե բոլոր մակարդակներով՝ սկզբում ԿԲ իրավաբանական վարչության պետն էր, հետո՝ ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարարը, ապա՝ ՀՀ արժեթղթերի վարչության պետը: Մի քանի ամիս առաջ, հրաժարվելով այդ պաշտոնից, սկսել է զբաղվել մասնավոր բիզնեսով: Մեր զրույցում նա պատասխանում է նաեւ պետական ծառայողների խնդիրներին առնչվող, կաշառակերության ու հովանավորչության արմատների բացահայտմանը նպաստող շատ հարցերի:

– Նախկինում ես ծառայում էի պետությանը, հիմա՝ ինքս ինձ: Լավ կլիներ, եթե պետությանը ծառայելը ինքդ քեզ ծառայել նշանակեր օրինական ձեւով: Եթե պետությանը ծառայելով ես զգայի, որ պետությունը շատ է մտահոգված իմ բոլոր խնդիրներով եւ վարձատրում է ինձ ու իմ ապագան է երաշխավորում, թերեւս կշարունակեի ծառայել նրան, սակայն ես կարծում եմ, որ մասնավոր սեկտորում կարող եմ անել ավելի շատ բան այս պետության համար, քան պետականում: Իրավաբանական խորհրդատվության նպատակն է մասնավոր անձին, տնտեսվարող սուբյեկտին պետության ու օրենքի առջեւ պահանջատեր դարձնելը, ոչ թե խնդրող: Այսինքն՝ հարգելի պետություն, գրե՞լ ես այս օրենքը, պահանջում եմ, որ դու ինձ այդ օրենքով վերաբերվես, քո կամքը ինձ չի հետաքրքրում: Կա՞ խնդիր մեկնաբանելու, արի մեկնաբանենք: Երբ մասնավորը պետությանը մոտենում է իրավաբանի միջոցով, իրավախորհրդի, խնդրողի դերում այլեւս հանդես չի գալիս, բնականաբար, պահպանելով ամբողջ հարգանքը պետության նկատմամբ: Մասնավոր-պետություն հարաբերությունն այսպես պետք է լինի. «Ես չեմ եկել քեզ խնդրելու, նախարար ես, փոխնախարար, ով ուզում ես եղիր, թող հանկարծ տպավորություն չստեղծվի, թե քո առջեւ ստորադաս է կանգնած»: Եթե մասնավոր տնտեսությունը այնքան հարստանա եւ կարողանա դիմել այդ ծառայություններին, խոսքը թե իրավաբանական, թե ֆինանսականի ու հաշվապահականի մասին է, այլեւս չի լինի մասնավորի վախն ու զգուշավորությունը: Կան այդ հարաբերությունների եզրերը, դրանք զարգանում են:

– Որքանո՞վ է զարգացած խորհրդատվական դաշտը Հայաստանում:

– Խորհրդատվական շուկան արդեն ձեւավորվում է: Գրանցված ընկերությունների թիվը չափազանց շատ է, սակայն քչերն են աշխատում: Ներկայում կան միայն 10-15 զուտ իրավաբանական ծառայություն մատուցող ընկերություններ: Կարծում եմ, իրավաբանական խորհրդատվությունը իրոք լիցենզավորման ենթակա գործունեություն պետք է լինի, ինչպես աուդիտը, քանի որ իրավաբանությունը շատ վտանգավոր գործ է, եւ սխալ խորհուրդը հաճախ կարող է կործանարար լինել տվյալ բիզնեսի համար: ILC-ն հիմնականում սպասարկում է կորպորատիվ հաճախորդներին՝ մեծ մասամբ հարկային օրենսդրության վերաբերյալ, կամ ՍՊԸ, ՓԲԸ, ԲԲԸ-ներին, որոնք կոնկրետ գործարքներում խնդիրներ ունեն:

– Քանի որ Դուք մեծ մասամբ առնչվում եք ներդնողների հետ (թե ներքին ու թե արտաքին), ինչպե՞ս կգնահատեք այսօր ներդնող ընկերությունների վիճակը:

– Նախ սկսեմ նրանից, որ 97-98-ականներին կար որոշակի աշխուժություն, այն ժամանակ գոնե օրական 3 օտարերկրյա ներդնող դիմում էր կոնկրետ ինձ՝ որպես փոխնախարարի: Շատ դրական տրամադրվածություն կար: Մարդիկ հասկանում էին, որ մեր երկրում ամեն ինչ նորմալ չէ, ավելի շուտ՝ շատ քիչ բան կա նորմալ, բայց զգում էին, որ կառավարությունը որոշակի քաղաքականություն է ուզում իրականացնել: Ի վերջո, վստահություն կար, որ այս երկրում զարգացման ուղղվածությունը որոշակի է: Դրա հետ մեկտեղ կային շատ պարզ, հասարակ հարցեր, սակայն չկային մեխանիզմները՝ այդ տեղեկատվությունը համակարգված ձեւով մատուցելու: Երբ անցա մասնավոր գործունեության, զգացի, որ հայտնի իրադարձությունից հետո ներդնողների վերաբերմունքը փոխվել է, նրանք դարձել են շատ ավելի զգույշ, ի տարբերություն նախկին ակտիվության ու ագրեսիվության: Դա, իհարկե, մասամբ արդարացված է, պետք է հասկանալ այն մարդու հոգեբանությունը, որը փող է դնում այս երկրում եւ ռիսկի գնում:

– Ո՞րն է, ըստ ձեզ, այն ամենամեծ խնդիրը, որը խանգարում է մասնավոր ներդնողին առանց վարանելու գնալ այդ ռիսկին:

– Մեր պետական սեկտորում կա մի մեծ խնդիր. պետական համակարգը որպես այդպիսին պատրաստ չէ ճիշտ աշխատելու այն մարդկանց հետ, ովքեր փող են ներդնում այստեղ: Պետության ամենակարեւոր խնդիրներից մեկը մասնավորի հետ գործ ունենալն է, պետությունը պետք է լուրջ ու հիմնարար պայմաններ ապահովի, որպեսզի մարդիկ հանգիստ կարողանան ներդրումներ անել: Մինչդեռ, մեր պետական մարմինների անպատրաստվածությունը՝ շփվելու մասնավոր բիզնեսի հետ, հաճախ է լարվածություն ստեղծում: Ընդ որում, մասնավորի հիասթափությունը հաճախ չի գալիս նրանից, որ հազարավոր թղթեր պետք է լրացնի այստեղ ու այնտեղ, այլ նման լարվածություն առաջանում է, երբ տեսնում է, թե պետական մարմինն ինչպես է աշխատում ու որքան անպատրաստ է: Եվ դա հաճախ պետական ծառայողի մեղքը չէ: Նույնիսկ նրա պրոֆեսիոնալիզմի պակասի արդյունքը չէ, այլ այն բանի, թե ինչպե՞ս է պետությունը կազմակերպված աշխատում, ի՞նչ հիմունքների վրա է կառուցվում աշխատանքը: Մեզանում կա բացարձակ անհարգալից վերաբերմունք մասնավոր սեկտորի նկատմամբ: Թվում է, թե պետական ապարատը այնպես է ստեղծված, որ բիզնեսմենին անընդհատ տանի-բերի: Օրինակ, կնիք հանելու կարգը, ըստ որի անպայման ֆիրմայի տնօրենը պետք է գնա ու ստորագրի՝ ստանալու համար: Ստացվում է, որ այս պետությունը ստեղծված չէ բիզնեսմենի հետ աշխատելու համար: Մենք միշտ ասել ենք, ես էլ մասնակցել եմ դրան, որ ՀՀ կառավարությունը խրախուսում է գործարար նախաձեռնությունները, բայց դրանք խրախուսելու մասին հայտարարելը մի հարց է, պետական ապարատի կողմից մատուցվող ծառայությունները կառուցելը այլ հարց է: Պետք չէ մոռանալ, որ պետությունը ոչ այլ ինչ է, քան հասարակությանը ծառայություն մատուցող: Վերցնենք հարկահավաքությունը, որի փիլիսոփայությունը համագործակցելն է մասնավորի հետ, ոչ թե մասնավորի կոկորդից բռնելը: Դա շատ լուրջ տարբերություն է: Պետությունը մասնավորի գլխին չպիտի կանգնի, այլ՝ նրա կողքին: Պետության դերը չպիտի լինի դահիճի դերը, այլ հակառակը՝ գործընկերոջ:

– Կարո՞ղ եք օրինակով ապացուցել այդ խիստ գնահատականները:

– Բյուրոկրատական քաշքշուկների մասին ասածներս հիմնավորեմ ձեռնարկության ստեղծման օրինակով: Ձեռնարկության պետռեգիստրում գրանցվելուց հետո էլ հենց սկսվում են պետության հետ առնչությունները, որոնք կատարյալ համակարգում պետք է երկկողմանի լինեն՝ մասնավոր-պետություն, ոչ թե մասնավոր-պետռեգիստր, մասնավոր-հարկային, մասնավոր-սոցապ, մասնավոր-արտոնագրային վարչություն եւ այլն: Պետությունը մի ամբողջություն է, չէ՞, մեկ իրավաբանական անձ, մինչդեռ տնտեսվարողը առնչվում է յուրաքանչյուր օղակի հետ առանձին-առանձին՝ կորցնելով նյութական միջոցներ, ժամանակ ու հավատ: Մինչդեռ տարբեր պետական օղակների՝ հարկային, սոցապհիմնադրամ, արտոնագրային վարչություն եւ այլն, այդ ամբողջ պրոցեսն այնքան տարրական է, որ կարելի է անել միանգամից: Չնայած, խոստովանենք, որ նախկինի համեմատ շատ ավելի հեշտացել է այդ գործընթացը: Որոշ երկրներում դա կատարվում է փոստով: Կան առաջին հայացքից մանրուք թվացող երեւույթներ, որոնցից սակայն, այնպիսի տպավորություն ես ստանում, թե գործ ես սկսել պետության հետ առնչվելու համար:

– Վերջերս ՀՀ Նախագահը վավերացրեց ԱԺ ընդունած ստուգումների օրենքը, ինչպե՞ս եք գնահատում:

– Ես ոչինչ չեմ ակնկալում այդ անպտուղ օրենքից, որովհետեւ չփոխելով համակարգը, մենք փորձում ենք նվազեցնել ստուգումները՝ արգելելով դրանք: Միեւնույն է, դրանք չեն նվազեցվելու:

– Հայաստանում կա բաժնետիրական ընկերությունների գրանցման ռեեստր՝ ի դեմս ՀՀ պետական դեպոզիտարիայի, սակայն բաժնետերերի իրավահարաբերությունները դեռեւս կարգավորված չեն, եւ ընկերությունների մեծ մասն էլ խուսափում է ռեեստրից: Մի մասը դժգոհում է բարձր գումարներից, մյուսը՝ ընդհանրապես գրանցման կարգից:

– Դա, իհարկե, ծախս է, բայց փողը արդարացնում է բաժնետիրոջ իրավունքի պաշտպանությունը: Գրանցման ինստիտուտը կարեւոր է, ուղղակի մեզանում դրա մոտեցումն է սխալ: Նմանապես անշարժ գույքի գրանցման նկատմամբ մոտեցումը:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում ՀՀ օրենքներն ընդհանրապես՝ ելնելով մի քանի ամսվա Ձեր պրակտիկ գործունեությունից:

– Մեր օրենքները ունեն մի մեծ թերություն, շատ ընդհանուր են, այնքան ընդհանուր, որ անհասկանալի է, թե տրված իրավունքը ինչպե՞ս կարելի է իրագործել: Իրավունքն էլ հաճախ այնքան ընդհանուր է շարադրված, որ պարզ չէ՝ իրավո՞ւնք է, թե՞ ոչ: Օրենքն այնքա՞ն մեկնաբանության տեղեր է թողնում: Միգուցե դա նորմալ է, բայց նորմալ կլիներ, եթե մենք ունենայինք ձեւավորված դատական համակարգ: Օրենքները մեզանում շատ պարզ են, հեշտ է հասկանալ, բայց հենց փորձում ես կիրառել կյանքում, միանգամից խնդիր է առաջանում: Թվացյալ պարզության խնդիրը եւ օրենսդրական գործունեության ընթացքում վեճեր անընդհատ կան: Օրենքը գեղարվեստական գործ չէ, որ նստես ու հաճույքով կարդաս քնելուց առաջ: Օրենքը չպետք է գեղարվեստորեն շարադրված լինի, այլ պետք է լինի բանաձեւ. եթե «ա», ապա՝ «բ», եթե «բ», ապա՝ «դ»: Ամենաակնհայտ օրինակը արժեթղթերի շուկայի կարգավորման օրենքն է, որից պատգամավորներից շատերը դժգոհում էին, թե շատ խրթին լեզվով է գրված, կարդում են ու չեն հասկանում (համոզված եմ, որոշ պատգամավորներ այդպես էլ չհասկացան): Բայց այնտեղ բանաձեւ է դրված, ինչն ավելի է հեշտացնում կիրառումը: Կարող եմ, իհարկե, շարունակել խնդիրների թվարկումը, որոնք շատ են ու բազմազան. պետք է քայլ առ քայլ հաղթահարել դրանք՝ առանց կորցնելու լավատեսությունը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ԼՂՀ

Նորից փոփոխություններ առողջապահության ոլորտում

ԼՂՀ առողջապահության համակարգի «բարեփոխումները» վերջին 1,5 տարում կազմալուծել են այս ոլորտի աշխատանքները: Կամայական բուժվճարները հասցրել են այն բանին, որ անվճարունակության պատճառով խիստ նվազել է բուժհիմնարկներ դիմողների թիվը: Դրան համարժեք էլ կրճատվել է բուժանձնակազմի թիվը:

Ստացվել է այնպես, որ բնակչության մեջ ավելացել են մահացությունները, իսկ գործազուրկների թիվը՝ արհեստականորեն մեծացել:

Քայքայման եզրին հասցված առողջապահության համակարգը ճգնաժամից հանելու համար ԼՂՀ կառավարությունը հունիսի 22-ին որոշում է ընդունել պետության կողմից երաշխավորված անվճար բժշկական օգնության եւ ծառայությունների մասին: Որոշմամբ նախ եւ առաջ վերացել են բյուրոկրատական քաշքշուկները: Այսուհետեւ պետպատվեր տեղադրողը լինելու է միայն առողջապահության նախարարությունը: Ստացիոնար բուժման համար հիվանդն այլեւս ստիպված չի լինի բախել սոցապի դռները, բավական է ունենալ պոլիկլինիկական բժշկի ուղեգիրը:

Միեւնույն ժամանակ, նոր որոշմամբ անվճար բուժօգնությունից կարող են օգտվել բնակչության ավելի մեծ թվով խավեր: Ընդ որում, ամբուլատոր պոլիկլինիկական բուժծառայությունն ընդհանրապես ձրի է: Դրա մեջ են մտնում ե՛ւ լաբորատոր քննություններն ու հետազոտությունները, ե՛ւ կանխարգելումը, ե՛ւ խորհրդատվությունները:

Ինչ մնում է դեղորայքի ապահովմանը, ապա կառավարության թիվ 109 որոշմամբ անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով դեղեր ձեռք բերելու իրավունք ունեն սոցիալական որոշ խմբեր՝ ավելացրած այն սպեցիֆիկ հիվանդությունները, որոնց դեպքում հիվանդները, անկախ սոցիալական խմբից, դեղորայքը ստանում են անվճար, բուժհիմնարկներին կից դեղատներից:

Ինչպես հայտնի է դարձել **«Ազգի»** թղթակցին, առաջիկայում ԼՂՀ առողջապահության կողմից կհաստատվի հիմնական դեղամիջոցների ցանկը, ըստ որի էլ դուրս կգրվեն համապատասխան դեղամիջոցները:

Անվճար ստացիոնար բուժծառայության կարգը սահմանելիս, կառավարությունն առաջին հերթին նկատի է առել թոշակառուներին, մինչեւ 15 տարեկան երեխաներին ու նախազորակոչային եւ զորակոչային տարիքի անձանց, իսկ դրանք, ինչպես հայտնի է, բնակչության առավել ստվար մասն են կազմում:

Որոշմամբ կվերանայվեն պետպատվերի շրջանակներում ապահովվող հիվանդությունների բուժման ծախսաչափերը, յուրաքանչյուրն իր ինքնարժեքի իրական գնարժեքով: «Բարեփոխումների» արդյունքում գնացուցակները չեն արտացոլել իրական պահանջները, գները եղել են միջինացված, ուստի այս նոր մոտեցումը հնարավորինս կճշտի յուրաքանչյուր հիվանդության բուժման իսկական ծախսերը: Եվս մի ուշագրավ հանգամանք. կառավարության վերոհիշյալ որոշմամբ, պետպատվերով իրականացվող բժշկական օգնության եւ բուժսպասարկման աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվության լրացման կարգ է մտցվում: Ասել է թե՝ այսուհետ առավել վերահսկելի կդառնա համակարգը, իսկ հսկողական գործառույթներն իր ձեռքը կվերցնի առողջապահության նախարարությունը՝ պարբերաբար ստուգելով տեղերում հաշվետվությունների համապատասխանությունն իրականությանը:

ԼՂՀ կառավարության այս որոշման նպատակներից մեկն էլ բնակչության սոցապահովումն է եւ մարդկանց առողջության պահպանումը:

Միայն թե գործնական կյանքում որոշումը չկաղի հանկարծ:

ՆԵՐՍԵՍ ԱՐՇԱԿՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

ԼԻԲԱՆԱՆ

Հայերը խորհրդարանում

Այս տարվա օգոստոսին Լիբանանում կանցկացվեն խորհրդարանական հերթական ընտրությունները: Հայ քվեարկողները զգալի տոկոս են կազմում մասնավորապես Բեյրութի երեք ընտրաշրջաններում: Հայկական քվեներն իրենց կողմը սիրաշահելու ջանքեր են թափում հիմնական երկու ընտրացուցակների ղեկավարները՝ վարչապետ դոկտոր Սելիմ Հոսը եւ նախկին վարչապետ, միլիարդատեր Ռաֆիկ Հարիրին: Դրա դրսեւորումներից են նախանցյալ ամիս հայոց լեզվի պետականորեն ճանաչումը՝ որպես կրթական երրորդ օտար լեզու եւ երկրի խորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության հստակ ճանաչումն ու հայկական պահանջատիրության աջակցումը:

Հայկական քվեները Լիբանանում տեսականորեն կազմում են շուրջ 100 հազար ձայն: Իրականում արտագաղթի պատճառով այս թիվը հազիվ կեսն է: 1996 թ. ընտրություններին հայկական կրոնական երեք համայնքներից քվեարկել են շուրջ 30 հազար հոգի, այսինքն՝ իսկական քվեարկողների շուրջ երկու երրորդը:

Լիբանանի 128 հոգանոց խորհրդարանը ընտրվում է չորս տարվա ժամկետով: Լիբանանի պետական կառույցը հիմնված է դավանանքայնության սկզբունքի վրա, այսինքն՝ պետական բարձր պաշտոններն ու խորհրդարանի աթոռները բաժանված են երկրում պաշտոնապես ճանաչված 17 կրոնական համայնքների միջեւ: Ըստ այդ բաժանման, հայ առաքելականներին հատկացված է 5 աթոռ, հայ կաթոլիկներին՝ 1 աթոռ, ավետարանականներին՝ 1 աթոռ: Հայ ավետարանականները որպես առանձին համայնք ճանաչված չեն. նրանք ընդգրկված են ավետարանական համայնքում՝ արաբ դավանակիցների հետ: Մինչեւ 1992 թ. ավետարանականների աթոռն ավանդաբար հայ ավետարանականներն են զբաղեցրել: 1996-ի ընտրություններին այդ աթոռը վերադարձավ իր նախկին տիրոջը՝ հայ ավետարանականներին (Աբրահամ Դեդեյան), որոնք այս տարվա ընտրություններում դժվար թե պահպանեն աթոռը:

Ըստ տարածքային բաժանման, հայկական պատգամավորական տեղերը բաժանվում են հետեւյալ կերպ. Բեյրութի ընտրաշրջաններ՝ 4 աթոռ, որից 1-ը՝ հայ կաթոլիկներին, ընդ որում Բեյրութի առաջին ընտրաշրջանում՝ 3 աթոռ (որից 1-ը՝ կաթոլիկներին), երկրորդ ընտրաշրջանում՝ 1 աթոռ, երրորդ ընտրաշրջանից հայերը ներկայացուցիչ կարող էին ունենալ ավետարանական համայնքին հատկացված միակ տեղից: Լեռնալիբանանի Մեթն գավառում եւ Բեքաայի Զահլեի գավառում կան մեկական հայ առաքելական աթոռներ:

Հայկական 100 հազար տեսական քվեարկողները բաժանված են հետեւյալ ընտրաշրջաններում՝ Բեյրութ՝ 61 հազար, Լեռնալիբանան՝ 37 հազար, Բեքաա՝ 7 հազար, Հյուսիսային Լիբանան՝ 2700, Հարավային Լիբանան՝ 1500 հոգի: Բեյրութի առաջին, երկրորդ եւ երրորդ ընտրաշրջաններում քվեարկողները միշտ տեսականորեն կազմում են քվեարկողների ընդհանուր քանակի համապատասխանաբար 8.65,10 եւ 26 տոկոսը, միջին հաշվով՝ 15 տոկոս:

Լիբանանի խորհրդարանում առաջին հայը եղել է հնչակյան Վահրամ Լեյլեկյանը՝ 1934 թ.-ին: Մինչեւ 1964 թ.-ը՝ հայ ավանդական երեք կուսակցություններից ներկայացուցիչներ են եղել խորհրդարանում: 1964-92 թթ. ժամանակաշրջանում, իշխանությունների մեղսակցությամբ, հայկական աթոռները տնօրինել են դաշնակցականները: 1992 թ. ընտրությունները բոյկոտվեցին ՌԱԿ-ի կողմից, մինչ ՍԴՀԿ-ը «անցկացրեց» Եղիա Ձերեջյանին, իսկ անկախ Ջորջ Կասարջին Զահլեի ընտրաշրջանում հաղթեց ՀՅԴ-ի թեկնածուին: 1996 թ.-ի ընտրություններում հայկական աթոռների կարկանդակի բաժանումը նվազ խնդրահարույց եղավ. ընտրվեցին ՌԱԿ-ի թեկնածու, անկուսակցական, ՀԲԸՄ-ի անդամ Հակոբ Դեմիրճյանը, վերընտրվեց հնչակյան Եղիա Ձերեջյանը, իսկ Կասարջիի վերընտրությանը հավանություն տվեց ՀՅԴ-ն: Մնացյալներից միայն Սեպուհ Հովնանյանն է ՀՅԴ-ի անդամ, իսկ Ժակ Չուխադարյանը, Աբրահամ Դեդեյանը եւ Խաչիկ Պապիկյանը (1999 թ. մահից հետո նրան փոխարինել է Անդրե Թաբուրյանը) վայելում են ՀՅԴ-ի նեցուկը եւ փաստորեն կուսակցության կամակատարներն են:

Նախանշանները ցույց են տալիս, որ այս տարվա ընտրություններում, հայ ավանդական երեք կուսակցությունները Լիբանանի խորհրդարանական ընտրություններում հանդես կգան համախոհական կեցվածքով:

Ստորեւ, Լիբանանի խորհրդարանում երբեւէ տեղ զբաղեցրած հայ պատգամավորների լրիվ ցուցակը՝ ժամանակագրական շարքով եւ դրանց կուսակցական պատկանելությունը կամ կուսակցական հակումը.

Վահրամ Լեյլեկյան–1934–1937 – հնչակյան:

Խոսրով Թութունջյան–1937–1939 – դաշնակցական (հետագայում արտաքսվել է կուսակցությունից):

Մովսես Տեր-Գալուստյան–1943–1972 – դաշնակցական ակնառու գործիչ:

Հրաչյա Շամլյան–1943–1947–ռամկավար:

Մելքոն Հայրապետյան–1947–1953–դաշնակցական:

Ժոզեֆ Շադեր–1951–1977–արաբացած հայ կաթոլիկ-աջակողմյան փաղանգավորական կուսակցության փոխնախագահ:

Տիգրան Թոսպաթ–1951–1960–դաշնակցական:

Խաչիկ Պապիկյան–1952–1999-դաշնակցական. ամենաերկար տարիներ պատգամավոր եղած աշխարհի ռեկորդակիր հայն է:

Սուրեն Խանամիրյան–1960–1992-դաշնակցական (հետագայում կուսակցությունից հեռացած):

Վարդգես Շամլյան–1960–1964-դաշնակցական:

Անդրե Թաբուրյան–1964–1972 եւ 1999-ի դեկտեմբերից ցայսօր–դաշնակցական:

Մելքոն Էբլիղաթյան–1972–1992-դաշնակցական:

Անդրանիկ Մանուկյան–1972–1992– ավետարանական, ՀՅԴ-ի թեկնածու:

Արա Երեւանյան–1972–1991–հնչակյանների համակիր, ՀՅԴ-ի թեկնածու, հրաժարվեց մանդատից 1991 թ.-ից:

Շահե Բարսումյան–1992–1996–դաշնակցական, ճարտարվեստի եւ նավթի երբեմնի նախարար, ամբաստանված է մեծ չափերի դրամաշորթումներով:

Ժակ Չուխադարյան–1992-ից ցայսօր– հայ կաթոլիկ, դաշնակցական:

Եղիա Ձերեջյան–1992-ից ցայսօր–հնչակյան, Երեւանի պետական բժշկական ինստիտուտի շրջանավարտ:

Նուրիջան Դեմիրջյան–1992–1996–ավետարանական, ՀՅԴ-ի թեկնածու, Երեւանի պետական բժշկական ինստիտուտի շրջանավարտ:

Ջորջ Կասարջի–1992-ից ցայսօր–1992–1996՝ անկախ, 1996-ից՝ ՀՅԴ-ի թեկնածու, նախապես՝ քաղդեական համայնքից, դավանափոխ է եղել Զահլեի ընտրաշրջանի հայ առաքելական աթոռին տիրանալու համար:

Հակոբ Դեմիրջյան–1996-ից ցայսօր-ՌԱԿ-ի թեկնածու, ՀԲԸՄ-ի անդամ, նախկին նախարար:

Աբրահամ Դեդեյան–1996-ից ցայսօր– ավետարանական, ՀՅԴ-ի թեկնածու:

Սեպուհ Հովնանյան–դաշնակցական, հայկական պատգամավորական բլոկի նախագահ:

Նախատեսվում է, որ այսօր պաշտոնավարող լիբանանահայ պատգամավորների մեծ մասը կվերընտրվեն առաջիկա ընտրություններում:

ՎԱՀԱԳՆ ՅԱԶԸՃԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«ԱՄՆ-ի զարմանք հարուցող հայտարարությունը»

«Հյուրիեթը» Կարսի միջադեպի մասին

«Հյուրիեթ» թերթի լրագրող Էրթուղրուլ Օզքոքը «ԱՄՆ-ի զարմանք հարուցող հայտարարությունը» հոդվածում քննադատում է Թուրքիայի արտաքին գերատեսչությանը՝ Կարսի միջադեպի առնչությամբ: Ստորեւ թարգմանաբար եւ մասնակի կրճատումներով ներկայացնում ենք այդ հոդվածը:

Ես դիմեցի ԱՄՆ-ին Կարսից հայկական պատվիրակության արտաքսման շուրջ պարզաբանում ստանալու: Նախարարությունից հայտնեցին, որ դեռ 3 ամիս առաջ Կարսի քաղաքային իշխանությունները գրավոր դիմել են ԱՄՆ-ին՝ «Կովկասյան խաղաղության պակտին ընդառաջ» համաժողովին հայաստանյան ներկայացուցիչների մասնակցությունը թույլատրելու համար: Սակայն առաջարկը մերժվել է: ԱՄՆ-ից Կարսի քաղաքապետարանին ուղղված պատասխանում պատճառաբանվում է, թե «Թուրքիան չունի հարաբերություններ Հայաստանի հետ»: Ինչպիսի՜ մտածողություն մեր օրերում... ԱՄՆ-ն հարմար չի գտնում չճանաչված երկրի պատվիրակների այցը, մինչդեռ նույն պահին հայաստանցի զբոսաշրջիկները հոծ խմբերով հանգստանում են Թուրքիայի հանգստավայրերում: Բայց ամենաուշագրավն ահա թե որն է. Թուրքիան նախաձեռնել է Կովկասում խաղաղության համակարգ ձեւավորել, բայց տարածաշրջանային կայունության հաստատման գործի հիմնական «հենասյուներից» մեկը չի հրավիրվել խաղաղության համաժողովին: Առանց Հայաստանի կայունություն ինչպե՞ս կարող է լինել: Գուցե ԱՄՆ-ում գիտեն դրա պատասխանը... Մենք էլ, իբրեւ քաղաքացիներ, ուզում ենք այս մասին տեղյակ լինել:

Վերադառնանք միջադեպին:

Դեռ 3 ամիս առաջ տրված մերժողական պատասխանն ինչո՞ւ չի փոխանցվել հայկական կողմին, որպեսզի համաժողովին մասնակցելու եկած հայաստանցի պատվիրակները նման անպատասխանատու ձեւով չվտարվեին: ԱՄՆ-ն ամենայն հավանականությամբ այս մասին տեղեկացրել է ՆԳ նախարարությանը: Բայց վերջինս չի փոխանցել քաղաքապետարանին, կամ գուցե գրությունը պարզապես ճանապարհին կորել է: Արդյունքում Կարս եկած հայ պատվիրակները կոպտորեն եւ թուրքերին ամենեւին ոչ վայել արտաքսվում են երկրից: Եվ այսքանից հետո՝ կովկասյան խաղաղությունից ենք խոսում...

Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների կարգավորումով այլեւս պետք է երկու ժողովուրդները զբաղվեն: Ինչպես Թուրքիայի եւ Հունաստանի հարաբերությունները խաղաղ հունի մեջ մտան երկու հասարակությունների նախաձեռնությամբ, այդպես էլ պետք է արվի նաեւ այս դեպքում: Թուրքիան հաշտվեց Հունաստանի հետ, որի դեմ մղված Չանաքալեի պատերազմում 250 հազար զավակ էր կորցրել: Ամեն տարի պատերազմի ծանր պահերը համատեղ ոգեկոչում ենք, միասին այցի ենք գնում զոհերի գերեզմաններին:

Նախկին ռազմաճակատն այսօր երկու ազգերին բարեկամացնող, միավորող վայր է դարձել:

Նման հաջողության հասած Թուրքիան ինչո՞ւ չի կարգավորում հարաբերությունները Հայաստանի կամ հայ ժողովրդի հետ: Ինչո՞ւ այս ուղղությամբ էլ համարձակ քայլ չենք անում: Վանում կամ Աղրը դաղի (Արարատի) ստորոտում երկու հուշարձան կանգնեցնենք: Մեկի վրա գրենք «1914-18 թթ. ողբերգական դեպքերին զոհ գնացած թուրքերի հիշատակին», իսկ մյուսի վրա՝ «1914-18 թ. ողբալի դեպքերին զոհ գնացած հայերի հիշատակին»: Երկու հուշարձաններն էլ հայերի հետ բացենք եւ երկուսին էլ ծաղիկներ դնենք:

Ի՞նչ է, դժվա՞ր է: Ի՞նչ է, անպատվաբե՞ր է:

Պատրաստեց
ՀԱՅԿԱՐԱՄ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Պահանջվում է... հայկական ավտոհամարանիշ

Մարդիկ տարբեր հետաքրքրություններ են ունենում, որոնցով զբաղվում են ազատ ժամերին: Ոմանք նամականիշ են հավաքում, ուրիշները՝ սիրված կինոդերասանների լուսանկարներ: Մարդկանց մի խումբ էլ հին մետաղադրամ է կուտակում:

Շվեյցարիայի Լոզան քաղաքի գեղատեսիլ Ժնեւ լճի ափին ապրող, նկարում պատկերված Ժան-Ժակ Պոտիլո-Գլանզմանն էլ «գերված» է ավտոմեքենաների համարանիշներով: Ճարտարապետ-նախագծող է եւ ներկայումս, ըստ իր տեղեկությունների, ունի 3.500 համարանիշ աշխարհի չորս կողմերից: Նկարից դատելով, բացի հայտնի մեծ երկրներից, համարանիշներ կան նաեւ Մանիլայից, Ֆիլիպիններից, Լիբերիայից, Ալյասկայից, Դուբայից, Անթիլյան կղզիներից, Բոլիվիայից, Պարագվայից, Սոմալիից, շատ ու շատ երկրներից, քաղաքներից ու նահանգներից: «Հենց Էրիթրեան հռչակվեց, ես գրեցի նախագահին, եւ նա ինձ ուղարկեց կառավարության առաջին համարանիշը «Gvt 00001»-ը»,- ասում է նա, նշելով, որ իր հավաքածուի 120 համարանիշները անձամբ իրեն են նվիրել տարբեր պետությունների ղեկավարներ, նախագահներ, կառավարիչներ, սենատորներ եւ բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաներ:

Սակայն տան պատերին փակցված ստվարաթղթե արկղերի մեջ տեղավորված այդ մեծաքանակ հավաքածուի մեջ պակասում է երեւի մերը՝ հայկականը, քանի որ նա դիմել է «Ազգ»-ի խմբագրություն՝ հայաստանյան ավտոհամարանիշ ունենալու ցանկությամբ, նախքան Ժնեւի ավտոմեքենաների միջազգային թանգարանում իր առաջիկա մեծ ցուցահանդեսի բացումը:

Այնպես որ հին, անօգտագործելի համարանիշները մեր քաղաքացիները կարող են նրան անհապաղ ուղարկել հետեւյալ հասցեով.

Gean-Gacqus Potylo-Glanzmann
P.O.Box 1217 CH-1001 lausanne
Switzerland
Phone & Telefax: (+4121) 7921173
E-mail: Potylo-glanzmann@vtx.ch
Website: http://www.multimania.com/platefever

Կ. Ս.

Շվեյցարիայի Շամպայն գյուղն անզիջում է

Ինչպես հայտնի է, «շամպայն» կոչվող փրփրուն գինին իր անվան համար պարտական է Ֆրանսիայի հյուսիս-արեւելքում գտնվող պատմական նահանգին: Բայց Շվեյցարիայի Վո կանտոնում գոյություն ունի Շամպայն անունով գյուղ, որը երկար ժամանակ արտադրում է նույնանուն խմիչք: Ֆրանսիացիները Եվրամիության միջոցով պահանջում էին, որ «շամպայն» կոչվի միայն իրենց արտադրանքը: Եվրամիության եւ Շվեյցարիայի վեճը 1998 թ. ավարտվեց վերջինիս պարտությամբ. Վո կանտոնի սպիտակ թույլ գինին վերանվանվեց «Բոնվիլար»՝ այն այգեստանի անունով, որտեղից տարեկան 50 հազար շիշ խմիչք էր ստացվում: Որպես փոխհատուցում Ֆրանսիան իր տարածքում դյուրություններ ընձեռեց շվեյցարական «Սվիսէյր» ավիաընկերությանը:

Սակայն շվեյցարական Նյուշատել լճի ափին գտնվող Շամպայն գյուղը հրաժարվեց իրեն պարտված ճանաչել եւ մինչեւ օրս շարունակում է պայքարը: «Պուեն» հանդեսը տեղեկացնում է, որ ընդամենը 670 բնակիչ ունեցող գյուղում հիմնվել է հանձնախումբ, որը պայքարում է տեղական խմիչքի նախկին անվանումը վերականգնելու համար: Հանձնախումբը գլխավորում է Շամպայնի նախկին գյուղապետ Ալբեր Բանդրեն: Նրա գլխավոր փաստարկն այն էր, որ «շամպայն» տեղանքային անվանումը ֆրանսիացիները չեն ստեղծել: Շամպայնն իրենց գյուղի անունն է եւ իրենց պատմությունը: Ուստի Լոզանի համալսարանի համեմատական իրավունքի կենտրոնը շուտով գործը ներկայացնելու է Եվրադատարան:

Ընթացիկ տարվա հունվարի 1-ին, որպես բողոքի նշան, շվեյցարացիներից շատերը բացեցին ոչ թե ֆրանսիական, այլ շվեյցարական շամպայնի շշեր: «Բոնվիլարի» մառանները վերջին մեկ տարում զգալիորեն ավելացրել են տեղական շամպայնի արտադրությունը, հասցնելով 140 հազար շշի: Անցյալ աշնանը շվեյցարացիները նույնիսկ սկսեցին բողոքել կարմիր շամպայն:

– Նախ թույլ տվեք շնորհավորել Ձեր ծննդյան հոբելյանի առթիվ: Ռազմիկ Դավոյանի պարագայում 60-ամյակը ինձ անսովոր է թվում, բայց դե այդպես է, ինչ կարող ես անել: 60-ական թվականներին, երբ Ձեր սերունդն առիթ տվեց մեծ ու լուրջ խոսակցություններ սկսելու, հայկական մշակույթի՝ գրականության, նկարչության, երաժշտության, թատրոնի համար անչափ բեղմնավոր ու հարուստ ժամանակաշրջան եղավ:

– 60-ականները երեւի նոր փուլ էին նշանավորում խորհրդային իրականության մեջ: Խրուշչովյան «ձնհալից» հետո մտային բռնադատումներից ինչ-որ չափով ձերբազատված մի նոր սերունդ էր մտնում արվեստի, մշակույթի բնագավառ (բոլոր ասպարեզները նկատի ունեմ. ե՛ւ կերպարվեստի, ե՛ւ երաժշտության, ե՛ւ գրականության, նաեւ՝ գիտության): Այս բոլոր ազատագրումներն առաջին հերթին ազգային ինքնագիտակցության մի նոր աստիճանի, հնարա-

տնօրյանների հետ ավելի շուտ ենք փոխհասկացության եկել, քան նրանց բզբզող կոլեգաների հետ, այն մարդկանց, այն խավի հետ, որը իշխանության բարեհաճությունն է փնտրում:

– Դա եղել է ե՛ւ այն ժամանակ, ե՛ւ հիմա: Ինձ միշտ էլ զարմացրել է, որ չարությունը եղել է ու կա նաեւ բանաստեղծների, նկարիչների, արտիստների մեջ: Մի՞թե դժվար է հասկանալ մի պարզ ճշմարտություն. որեւէ բանաստեղծ մեկ ուրիշ բանաստեղծի տեղը չի զբաղեցնում, չի կարող զբաղեցնել: Ամեն մեկն իր տեղն ունի եւ կարող է հաստատվել հենց իր տեղում: Պարզապես մրցումը նրան մղում է միշտ ուշադրության կենտրոնում լինելու սին երազանքը իրականացված տեսնելու ձգտումը:

– Այդպիսիները թյուրիմացության մեջ են: Նրանց թվում է, որ եթե այս մեկը կամ մյուսը չլինի, իրենց տեղն ավելի լայն կլինի: Միայն թելադրանքներ են ստանում եւ հետեւում են այս սխալ թելադրանքներին: Դա կա-

քարշ չեմ տվել, որովհետեւ եթե անվերջ քարշ տաս հետդ, կարող ես մնալ այդ դառնության տակ: Միշտ հիշել եմ Շառլ Ազնավուրի այն խոսքը, որ ասում է, թե ամոթ է՝ իր նման մարդը միշտ հիշի դառնությունները, ամոթ է, որ այդ դիրքին ու ճանաչման արժանացած մարդը հիշի իր դառնությունները:

– Բոլոր մեծերին, այդ դեպքում նաեւ Ազնավուրին, հիշելիս այն տպավորությունն ես ունենում, որ նույնիսկ ամենածանր վիշտը, դաժան ցավը չարժեն, որ հետդ միշտ քարշ տաս: Տարածդ հույսը, հավատը, սերը պիտի լինի, այլապես անիմաստ կլինի ապրելը, շարունակվելը:

– Այդ ցավը, դառնությունները տիրող հասարակարգի, պետական կառուցվածքի, կառավարման համակարգի արդյունքներ են, արտադրանք: Իսկ հույսը, հավատը, սերը մարդու գոյության հիմքն են: Եթե կարողանանք սա ըմբռնել, առավելագույնս բեռնաթափվելով ցավերից, տանջանքներից, տառապանքներից, շատ

Ռազմիկ Դավոյան. «Ինձ հետ դառնություն երբեք քարշ չեմ տվել»

Զրույց բանաստեղծի հետ

վորությունների բացահայտման վկայությունն էին: Եվ բնական է, որ այդ ժամանակներում մշակույթ մտնող երիտասարդները կարեւոր հարցեր պետք է լուծեին, պատասխաններ գտնեին: Բայց նույնիսկ այդ ազատությունները մեզ չէին բավարարում: Ձողը մի փոքր բարձրացել էր, սակայն, միեւնույն է, այդ ձողի զգացողությունը կար, իսկ արվեստագետի համար ամեն մի ձող երկնի, տիեզերքի հետ հաղորդակցության սահմանափակում է նշանակում: Շատ զորավորներ էին պետք, որ այդ «ձողի» զգացողությունից ազատվեին եւ ներթափանցեին գոյաբանության համակարգ, տիեզերքի հետ հաղորդակցության հասնեին, որից էլ ծնվում է տիեզերական ներդաշնակության մաս կազմող ստեղծագործությունը: Դու էլ լավ գիտես, որ ստեղծագործություններ շատ ենք ունեցել, դաշտը լցված է եղել, եւ փառք Աստծո, որ այդպես է, բայց տիեզերական ներդաշնակությանը, գոյաբանության համակարգին մաս կազմող ստեղծագործությունները քիչ են: Եվ նրանց համար, ովքեր պետք է կոչված լինեին այդ ներդաշնակությունը պահպանելու, սնելու, հավելելու, միեւնույն է, այդ ձողի բարձրությունն ամեն դեպքում նեղ էր գալիս:

– Այն ժամանակվա դժվարությունները հայտնի են, նույնիսկ փոքր չի արվել դա բարձել: Ամեն մեկը, ով կհամարձակվեր սահմանված չափերը գերազանցել, անմիջապես հայտնվում էր կռանի կիզակետում: Դուք նույնպես զերծ չեք մնացել ծանկռումներից:

– Այո, ամեն մեկը, ով փոքրիկ մի իրավունք ուներ արգելելու, կրճատելու, ուղղելու, անպայման իր կարեւորությունը շեշտում էր: Ես այս ամենը զգացել եմ, սակայն այդ ժամանակների դառնությունները ինձ հետ չեմ տարել:

– Դա հստակ է երեւում գոնե Ձեր պոեզիայում: Այստեղ ցավ կա, տագնապ, խռովք կա, բայց չարություն, հիասթափություն չկա: Ձեր տողերի տակ այնպիսի զգացում կա, որ ընթերցողին ուժ է տալիս տոկալու, ապրելու, շարունակելու: Սա միայն իմ զգացողությունը չէ, հավատացեք:

– Երբ պաշտոնական անձինք, գաղափարական ոլորտը ղեկավարող պաշտոնյաները ինձ ասել են, որ իմ գործերը հակագաղափարական են, ես դա չեմ հասկացել: Ի՞նչ է նշանակում հակագաղափարական: Պատահել է հաճախ, որ իրենց ասել եմ. ես գրականությունը ընդունում եմ այսպես՝ մարդկային եւ հակամարդկային, կենսահաստատ եւ կյանքի դեմ: Հիմա ինձ ասեք՝ իմ գործերը մարդկայի՞ն են, թե՞ հակամարդկային: Ոչ մեկը չի կարողացել ասել, որ իմ գործերում հակամարդկային բան կա: Ուրեմն, ասել եմ նրանց, պետք է վերանայել հենց «գաղափարայինը»: Գուցե դուք եք սխալ: Եվ պատկերացրեք, որ պաշ-

րելի է առանձին անհատներով պայմանավորել, բայց, ավելի ճիշտ՝ կառավարիչների խնդիր է: Նաեւ՝ համակարգի խնդիր: Թյուրիմացությունն առաջ է գալիս այն պատճառով, որ բոլորին թվում է, թե նույն համակարգում են: Ոչ, այդպես չէ: Պարզապես տարբեր համակարգեր են բախվում:

– Այսինքն, ամեն չափ ու չափանիշ խառնվում է: Ահա, այս դեպքում անչափ կարեւորվում է մտավորականության, մտավորականի դերը:

– Իմ պատկերացմամբ մտավորականը ժողովրդական լայն զանգվածների հետ է, կենսահաստատ հակացությունների, կենսահաստատ համակարգի հետ: Այս դեպքում արդեն չի կարելի ասել, որ այդպիսի մտավորականությունը ընդդիմություն է: Ընդդիմություն են ուրիշները, նրանք, ովքեր կյանքի դեմ են: Ընդդիմություն է իշխանությունը, երբ ժողովրդի շահերը չի արտահայտում, ընդդիմություն են անհատները, որ անձնական շահը գերադասում են եւ անձնական շահից ելնելով կարող են ամբողջ հասարակությունը, այդ թվում նաեւ մտավորականությանը ոտնատակ տալ: Ընդդիմությունը սիրուն ձեւակերպում չէ ընդհանրապես, որովհետեւ դա կյանքի դեմ եղածն է: Ես, իմ նմանները ընդդիմություն չենք եղել, այդպիսին են եղել նրանք, ովքեր իշխանավորության մղումներով կյանք էին մտել եւ համար որս փնտրելու էին գնում, որպեսզի այդ որսորդությամբ իշխանություններին փաստեին իրենց հավատարմությունը: Մենք էլ իրենց համար հերթ ու որս ենք եղել: Բայց ինչպես կյանքն ապացուցեց, դա կարճատեւ ժամանակի համար էր:

– Ինչպես ամեն մի ստեղծագործող, Դուք էլ դառնություններ եք ունեցել՝ մեծ ու փոքր: Եվ կարող էիք նաեւ չարանալ այդ դառը հիշողություններից: Բայց ինձ համար Ռազմիկ Դավոյան բանաստեղծը կարեւորվում է նրանով, որ նրա գործերում հիասթափություն չես տեսնում:

– Դառնությունն ինձ հետ երբեք

կարեւոր նշանակություն ունի յուրաքանչյուր անհատի, ամբողջ հասարակության համար:

– Բանաստեղծ Ռազմիկ Դավոյանը երբեմն դիմում է արձակ խոսքի: Դա ինչո՞վ պայմանավորել. բանաստեղծական տարա՞ծքը չի բավարարել, չափածո խոսքի ձե՞ւը, թե՞...

– Կան վիճակներ, որոնք անհարիր են բանաստեղծությանը, որովհետեւ բանաստեղծությունը նյութական բեռ չի քաշում: Երբ ոմանք փորձել են բանաստեղծության ուսերին դնել նյութական բեռ, նրա թեւերը ծանրացել են, եւ բանաստեղծությունը դարձել է գետնաքարշ, ճիշտ է՝ կրկին բանաստեղծական ձեւերի մեջ, բայց գետնաքարշ է դարձել: Արձակը նույնպես թեւեր ունի, բայց նրա թեւերը լայն են բացվում, եւ նրա քաշած բեռը, դա կլինի պատումը, պատմությունը, որը նաեւ փիլիսոփայական, իմաստասիրական խորքեր կունենա, երկար տարածության վրա եւ երկար ժամանակի մեջ շարադրվելով, շարահարվելով, շարահյուսվելով, կառուցում է մի լեռ, որը կարող է բարձրանալ գետնաքարշությունից, բարձրանալ վերեւ: Պոեզիան էներգիայի շատ հզոր խտացում է: Արձակում այդ էներգիան տարածվում է մեծ ծավալների մեջ: Հաղորդակցության տարբեր ձեւեր են ուղղակի, բայց էությունը մնում է նույնը:

– Վերջին տարիներին այն տպավորությունն է ստացվել, որ Ռազմիկ Դավոյանը չի ստեղծագործում:

– Չէ, այդպես չէ: Մի քանի ամիս առաջ տպագրել եմ «Կենսական էներգիայի ուսմունքը» գիրքս, որն ուսմունք է, իսկ դրանից առաջ տպագրել եմ «Ռեքվիեմի» ամբողջական տարբերակը: Այս գրքերը տպագրվել են շատ քիչ քանակությամբ եւ վաճառքի դուրս չեն եկել, որովհետեւ անիմաստ եմ համարել գիրքը դուրս բերել վաճառքի: Ուրիշ ձեւեր էլ եմ փորձել, որպեսզի մարդիկ իմանան՝ բանաստեղծ Ռազմիկ Դավոյանն իր տեղում է եւ շարունակում է գրել. բանաստեղծական շարքեր եմ տպագրել մամուլում:

– Թվում էր, թե ազատությունը կխթաներ գրականության ծաղկմանը: Բայց մեզ մոտ այդպես չեղավ:

– Ազատությունը մեծ փորձաքար եղավ ստեղծագործողների համար, որովհետեւ, եթե կա մի բան, որի դեմ խոսում ես, քեզ հնարավորություն է տալիս կյանք պարգեւող էներգիան դարձնել գոնե կռվի էներգիա եւ անընդհատ խոսել: Գուցե որոշ նպաստավոր բաներ լինեին այդ ժամանակ: Բայց հիմա արդեն հնարավոր չէ կեղծիքն անցկացնել ճշմարտության տեղ... Ամեն դեպքում ապագան մեծ ստեղծագործողներ է ծնելու, մեծ բռնկումներ են լինելու Հայաստանի հողի վրա, որովհետեւ այս հողի եւ այս հողի վրա ապրող մարդկանց մեջ մեծ էներգիաներ կան:

Հարցազրույցը վարեց
ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆԸ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Անանց արժեքների հեղինակը

Այսօր լրանում է Գաբրիել Սունդուկյանի ծննդյան 175-ամյակը, մարդ, որը հայ դրամատուրգիայում արեց այն, ինչ ոչ մեկը չարեց եւ չէր կարող անել: Նա ստեղծեց անմահ ստեղծագործությունների մի շարք, որոնք այժմեական են նաեւ այսօր, այժմեական կլինեն նաեւ վաղը, բոլոր ժամանակներում, որովհետեւ մարդկային անանց արժեքների մասին են խոսում:

«Ազգը» մտադիր է մոտ ժամանակներս ընթերցողին ներկայացնել մեծ դրամատուրգի, մեծ մարդասերի մի յուրովի մեկնաբանությունը, որը կտպագրվի թերթի մոտակա համարներից մեկում:

Տխուր, տխուր Ամերիկա

Արտիստը վերադարձավ հյուրախաղերից

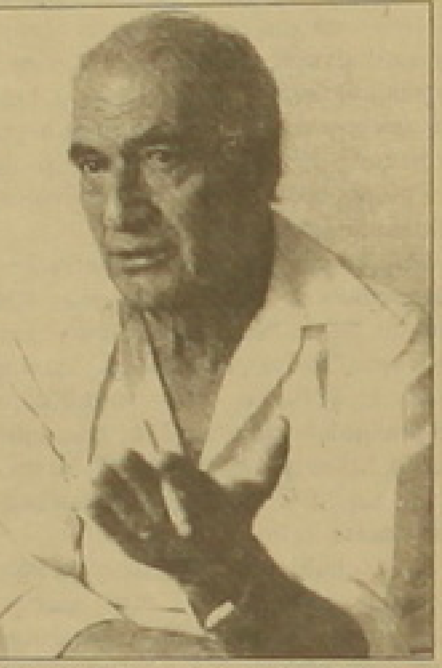

Հոբելյաններ, տարեդարձեր նշելու համար հիմա միջոցներ ու տրամադրություն չունենք: Բայց, միեւնույն է, նշում ենք այստեղ, թե աշխարհի ուրիշ մի երկրում, ուրիշ մի տարածքում: Ուրիշ երկիր ասածն էլ հարաբերական բան է դարձել մեզ համար: Չգիտեմ, ամերիկյան Լոս Անջելես քաղաքն ինչով հայկական չէ, երբ ավելի շատ նախկին երեւանցի, գյումրեցի, վանաձորցի է ապրում այնտեղ, քան աշխարհի ուրիշ մի տեղում: Ու ահա, այս նախկին հայաստանաբնակներին հյուր էր գնացել Հայաստանի ժողովրդական արտիստ Վլադիմիր Աբաջյանը, մեկուկես ամսով հյուր...

– Քայլում էի փողոցներով, հայ էի տեսնում, հայերեն լսում, տներ էի մտնում, հայկական օջախներ էին: Իրիկունները հավաքվում են գլուխ-գլխի (հայ ենք), Հայաստանից են խոսում (ինչքան էլ լավ ուտեն օտար երկրում են ապրում), «Բարեւ» հեռուստաալիքով հայերեն հաղորդումներ են տալիս, հանդիսավար Նունե Ավետիսյանն իմ բեմական գործունեության 50-ամյակի առթիվ մեծարման երեկո է կազմակերպում... Բայց, գիտե՞ս, ամեն ինչի մեջ տխրություն կար, կարոտ կար... Զարմանալի մարդ ենք: Նյութականի պակասությունից, էլ չգիտեմ ինչի պակասությունից նեղվում, տուն ու տեղ, պապի նկար ու թոռան օրորոց ծախում, գնում ենք: Ու երբ էնտեղ օտար երկրներում մեր ծախածի դիմաց ամենահամեղ կերակուրներն ենք ստանում, կարոտում ենք էս երկրին մեր երկրին: Հայաստանաբնակ հայերից ավելի շատ են խոսում Հայաստանի մասին, հայաստանաբնակ հայերից ավելի հայեցի ու հայերեն ամեն բան, նույնիսկ քաղաքական լուրը, ավելի շուտ են ստանում... Ու կարոտում են, կարոտում են, կարոտում Հայաստանին...

Ապրիլի 22-ին Վլադիմիր Աբաջյանը Մոնտեբելլոյում, եղեռնի զոհերի հուշարձանի մոտ կարդաց Թումանյան, Պարույր Սեւակ, Վահագն Դավթյան, եղեռնի զոհերի հիշատակը ոգեկոչող գործեր: Մայիսի 6-ին Գլենդելում տեղի ունեցավ Վլադիմիր Աբաջյանի մեծարման երեկոն: Արտիստի մասին խոսեցին Ստեփան Ալաջաջյանը, Ռազմիկ Մաղոյանը, Խորեն Արամունին, նրան մեծարեցին երգչուհի Ֆլորա Մարտիրոսյանը, դուդուկահար Մըգըրը՝ Մկրտիչ Մալխասյանը...

– Բայց այդ երեկոյից իմ մեջ տխրություն մնաց, որովհետեւ Ֆլորա Մարտիրոսյանն ասաց, որ եկել է մնալու, Հայաստան չի դառնալու... Մեր լավ արտիստուհիներից մեկը՝ Վիոլետա Գեւորգյանը մեկ ամիս 20 օր ինձ հետ էր: Ու Վիոլետան էլ տխրություն թողեց... Դժվար է, հասկանո՞ւմ ես, դժվար: Մի քանիսն ուտելու բան ունեն, բայց բոլորը չէ, որ նորմալ են ապրում (խոսքս նյութականի մասին է): Իրենք հայեցիությունն են կորցնում, հայի վարքն ու բարքը, նմանվում են ամերիկացու: Չես հասկանում, ո՞ւմ հետ ես նստում, ո՞ւմ հետ վեր կենում... Էս երկիրը հզոր է, գիտեմ, ամեն ինչ ունի, բայց չես հասկանում ո՞ւմ համար է այս ամենը, ինչի՞ համար է...

Այս էլ երկրորդ անգամ Վլադիմիր Աբաջյանին հանդիպում եմ հենց Մ. Նահանգներից վերադառնալուց հետո: Ու երկրորդ անգամ այս շեն ու հարուստ երկիրը Վլադիմիր Աբաջյանին անչափ տխուր մի տարածք է երեւացել:

– Գիտե՞ս, տանը հայերեն են խոսում, բայց դպրոցում, փողոցում արդեն անգլերեն է: Չգիտեմ այս երեխաների վիճակն ի՞նչ է լինելու: Ամենաուշը մեկ-երկու սերունդ հետո հայերենը կմոռանան, ամեն հայեցի բան կմոռանան...

Այս անգամ էլ տխուր էր տուն դարձել արտիստը: Շատ տխուր:

Ս. ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Կրթօջախը կայացել է

Ստեփանակերտի «Գրիգոր Նարեկացի» պետարտոնագրված համալսարանն այս տարի տվեց իր անդրանիկ շրջանավարտները: ԼՂՀ-ում գործող նմանատիպ բուհերից դա առաջինն է, որը համընկավ «Կրթության մասին ԼՂՀ օրենքի» ընդունմանը: Ըստ այդ օրենքի, հավասարմագրված պետական եւ ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների դիպլոմները հավասարազոր են:

«Գրիգոր Նարեկացին» այսօր ունի 300-ից ավելի ուսանողներ, որոնք ուսումնառություն են ստանում իրավաբանական, ժուռնալիստիկայի, տնտեսագիտական, բանասիրական, մեթոդիկայի, անգլերենի եւ ստոմատոլոգիայի կրթաճյուղերում:

Համալսարանում կա մասնագիտական գրադարան, ստոմատոլոգիական գիտամեթոդական կենտրոն, լավ կահավորված լաբորատորիաներ եւ լսարաններ: Պրոֆեսորադասախոսական կազմը բաղկացած է բարձրակարգ մասնագետներից, որոնք հիմնականում ԱրՊՀ-ի նախկին դասախոսներ են եւ ունեն գիտական կոչումներ:

Ինչպես **«Ազգի»** թղթակցին տեղեկացրեց համալսարանի ռեկտոր, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Վարդան Հակոբյանը, «Գրիգոր Նարեկացի» համալսարանում ուսանողների արտոնությունները անհամեմատ շատ են: Զեղչեր են սահմանված զոհված ազատամարտիկների եւ սակավ ապահով ընտանիքների երեխաների համար: Նույն ընտանիքի անդամ երկրորդ ուսանողի առկայությունն այստեղ ապահովում է ուսման վարձի 50 տոկոս զեղչը: Նման արտոնություններ են սահմանված նաեւ Քաշաթաղի շրջանից ժամանած ուսանողների համար, իսկ ահա 7 եւ ավելի երեխա ունեցող ընտանիքի զավակի ուսումնառությունն այս բուհում ընդհանրապես ձրի է: Միեւնույն ժամանակ, ինչպես նշեց ռեկտորը, ուսման պահանջներն այստեղ խիստ են, եւ ուսանողների նկատմամբ կրթօջախի վերաբերմունքում գլխավոր չափորոշիչը գիտելիքն է:

«Գրիգոր Նարեկացի» համալսարանում սովորում են ինչպես տեղացի, այնպես էլ ՀՀ-ից ժամանած ուսանողներ:

ՆԱԻՐԵ ԱՐԵՇՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

ԱԶԳ

Մարզական

ԿԱՊԵՐ

Բարեկամների նոր հանդիպումը

Օգոստոսի 9-20-ը մեր հանրապետության ճանապարհներով կընթանա Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի երեխաների միացյալ հեծանվավազքը: Այս մասին «Կանաչ հարկ, ծիածանային պարտեզ» սրահում հավաքված լրագրողներին հայտնեցին ՀՀ սպորտվարչության հեծանվային սպորտի պետական մարզիչ Աշոտ Կորկոսյանը, սպորտվարչության մարզադպրոցի տնօրեն Հովհաննես Հովհաննիսյանը, Ֆրանսիայի Պա դը Կալե դեպարտամենտի մանկատների խորհրդի նախագահ Ֆրանսիս Ռեմբոտը: Վերջինս արդեն 15-րդ անգամ է լինում Հայաստանում. առաջին այցելությունը 1992-ին էր: Անմիջապես բարեկամական սերտ կապեր հաստատվեցին հայերի ու ֆրանսիացիների միջեւ: Գլխավորապես պրն Ռեմբոտի նախաձեռնությամբ սկիզբ դրվեց երկու երկրների մանկատների համագործակցության, ինչպես նաեւ մեր հեծանվային սպորտի ֆեդերացիայի հետ համատեղ ձեռնարկներին: Արդեն մի քանի տարի շարունակ ֆրանսիացի բարեկամները տեխնիկայով, մարզագույքով օգնում են: Հոգատարության կենտրոնում Վանաձորի թիվ 3 եւ 18 մանկատներն են:

1998 թ. ամռանը անցկացվեց Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի պատանիների համատեղ հեծանվավազքը: Նրան մասնակցեցին Պա դը Կալեի եւ Վանաձորի մանկատների, ինչպես նաեւ Երեւանի հեծանվորդներ: Ֆրանսիացիները մեր տղաներին նվիրեցին 16 հեծանիվ, պահեստամասեր, անիվներ:

Շուտով կտրվի երկրորդ հեծանվավազքի մեկնարկը: Այս անգամ արշավի մասնակիցների մեծ մասը աղջիկներ կլինեն: Ֆրանսիական կողմը ներկայացված կլինի 15 աղջիկներով, վանաձորցիներից մեկնարկի կելնեն 5-ական պատանի եւ աղջիկ, հանրապետական ֆեդերացիայի կողմից հանդես կգան 5 պատանիներ: Իհարկե, սա մարզական միջոցառում չէ, որտեղ մրցում են հաղթելու համար: Ինչպես նշում են կազմակերպիչները, հեծանվավազքի նպատակը երկու տարբեր երկրների երիտասարդների հանդիպումն է, շփումը, միասին հետաքրքիր, արկածային ճանապարհորդությանը մասնակցելը: Եվ, ինչպես նշեց պրն Ռեմբոտը, մանկատների նկատմամբ ուշադրության մեծացումը:

Նախորդ հեծանվավազքի համեմատությամբ այս անգամ մրցատարածությունը կարճ կլինի՝ ընդամենը 550 կմ (նախորդ անգամ 700 կմ էր): Դա հասկանալի է. մասնակիցների մեծ մասն աղջիկներ են: Մասնակիցները կմեկնարկեն Հանրապետության հրապարակից, իսկ ամբողջ մրցատարածությունն այսպիսին է՝ Երեւան-Հարթավան-Վանաձոր-Դիլիջան-Սեւան-Մարտունի-Շորժա-Սեւան-Ծաղկաձոր-Երեւան:

Այս անգամ եւս մեր ֆրանսիացի բարեկամներն իրենց հետ բերել են հեծանիվներ, անհրաժեշտ մասեր, վրաններ, քնապարկեր, որոնք նվիրելու են մեր երեխաներին:

Ուրախությամբ փաստենք, որ հեծանվավազքը, ֆրանսիացի բարերարներից բացի, հովանավորվում է նաեւ տեղի կազմակերպությունների կողմից: Նշենք դրանցից երկուսին՝ Առաջին ապահովագրական ընկերություն եւ Արզնու տոհմային ֆաբրիկա: Վերջինս, իր խորհրդի նախագահ Մարատ Ջանվելյանի գլխավորությամբ, ստանձնել է պատանի հեծանվորդներին եւ ուղեկցող անձնակազմին սննդամթերքով ապահովելու խնդիրը:

ՇԱԽՄԱՏ

Դորտմունդի գերմրցաշարի առաջատարը Անանդն է

Երբ տարիներ առաջ դրվեց Դորտմունդի միջազգային մրցաշարի սկիզբը, աշխարհի նախկին չեմպիոն Մաքս Էյվեն ազդարարեց. «Ինտելիգենտ խաղ՝ ինտելիգենտ քաղաքին»: Հենց սա էլ դարձավ մրցաշարի կարգախոսը: Շախմատիստների մրցապայքարն ավանդաբար անցկացվում է քաղաքի օպերային թատրոնի բեմում, խաղերին հետեւում են մեծ թվով մարզասերներ:

Այս տարի անցկացվող մրցաշարը թվով 28-րդն է: Այն մեզ համար առանձնահատուկ հետաքրքրություն է ներկայացնում այն պատճառով, որ այստեղ հանդես է գալիս երեւանցի Վլադիմիր Հակոբյանը: Մրցաշարը չափազանց ուժեղ կազմ է հավաքել: Մրցապայքար են մտել Վիշվանաթան Անանդը (անհատական վարկանիշը՝ 2762)՝ Հնդկաստան, Վլադիմիր Կրամնիկը (2770), Եվգենի Բարեեւը (2702), Ալեքսանդր Խալիֆմանը (2667)՝ երեքն էլ Ռուսաստան, Մայքլ Ադամսը (2755)՝ Անգլիա, Պետեր Լեկոն (2743)՝ Հունգարիա, Ռոբերտ Հյուբները (2665)՝ Գերմանիա, Վլադիմիր Հակոբյանը (2660), Եռուն Պիկետը (2649)՝ Հոլանդիա: Այս հանրահայտ 9 գրոսմայստերներից բացի մրցումներին մասնակցում է նաեւ «Ջունիոր-6» համակարգչային ծրագիրը: Մրցաշարը, ըստ ՖԻԴԵ-ի դասակարգման, 19-րդ կարգի է:

Երեք տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակը միանձնյա գլխավորում է Անանդը, որը 2,5 միավոր է վաստակել: Հնդիկ շախմատիստը հաղթել է Խալիֆմանին եւ Պիկետին, ոչ-ոքի է խաղացել Հակոբյանի հետ: Վլադիմիրը 1 միավոր ունի: Առաջին տուրում նա պարտություն է կրել Կրամնիկից, իսկ հաջորդ երկու հանդիպումներում խաղաղ դաշինք կնքել Անանդի եւ Լեկոյի հետ:

Վեց տուրից հետո

Իտալիայի Սենթ Վինսենթ քաղաքում ընթանում է Եվրոպայի տղամարդկանց անդրանիկ առաջնությունը: Շվեյցարական մրցակարգով, 11 տուրով անցկացվող առաջնությանը մասնակցում են աշխարհամասի 120 շախմատիստներ, որոնցից մի քանի տասնյակը գրոսմայստերներ են:

Անցկացված 6 տուրից հետո առաջնությունը գլխավորում են երեք շախմատիստներ՝ գրոսմայստերներ Տրեգուբովը (Ռուսաստան), Միլովը (Շվեյցարիա) եւ Հերտնեկը (Գերմանիա), որոնք 5-ական միավոր են վաստակել:

Եվրոպայի առաջնությունում հանդես են գալիս նաեւ Հայաստանի երկու ներկայացուցիչներ՝ գրոսմայստեր Աշոտ Անաստասյանը եւ միջազգային վարպետ Աշոտ Նադանյանը: Մեր շախմատիստներն ունեն 3,5-ական միավոր եւ տեղ են զբաղեցնում աղյուսակի առաջին կեսում:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ-2006

Կայզեր Ֆրանցի հաղթանակը

Մարզական աշխարհը շարունակում է քննարկել 2006 թ. աշխարհի առաջնության վայրի ընտրությունների արդյունքները: Հիշեցնենք, որ չորս թեկնածու երկրների պայքարում հաղթեց Գերմանիան: Շատերը Ցյուրիխում անցկացված ՖԻՖԱ-ի գործկոմի արտահերթ նիստի որոշումը կապում են հանրահայտ Ֆրանց Բեկենբաուերի անվան հետ: Նշում են, որ նա հաղթում էր, երբ ֆուտբոլիստ էր, հաղթում էր, երբ մարզիչ էր, իսկ այժմ հաջողության հասավ նաեւ որպես կազմակերպիչ:

Ընտրությունների առաջին փուլում դուրս մնաց Մարոկկոն, երկրորդում՝ Անգլիան: Երրորդ փուլում Գերմանիան ստացավ 12 ձայն, իսկ Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունը՝ 11: Ամեն ինչ որոշեց այն, որ ձեռնպահ մնաց ավստրալացի Չարլզ Դեմփսին (նա առաջին երկու փուլերում աջակցում էր Անգլիային, իսկ վերջինիս դուրս մնալուց հետո հայտարարեց, որ ոչ մեկի օգտին այլեւս չի քվեարկի): 73-ամյա Դեմփսիին իրենց թշնամի անվանեցին Հարավաֆրիկյան Հանրապետության ներկայացուցիչները: Ավստրալացուն այնքան քննադատեցին, որ նա ի վերջո որոշեց դուրս գալ ՖԻՖԱ-ի գործկոմի կազմից:

Ընտրությունների արդյունքներից հիասթափված են ոչ միայն ՀԱՀ-ը, մյուս աֆրիկյան երկրները, այլեւ՝ Բրազիլիան: Վերջինս ընտրություններից առաջ հանել էր իր թեկնածությունը՝ հօգուտ Հարավաֆրիկյան Հանրապետության: Բրազիլիայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիայի նախագահ Ռիկարդո Տեյշեյրան հուսով էր՝ քանի որ իրենք այժմ աջակցում են ՀԱՀ-ին, վերջինս էլ իրենց կաջակցի 2010 թ. առաջնության ընտրությունների ժամանակ:

Գերմանիան այս ընտրություններում հաղթեց, թեեւ ՖԻՖԱ-ի նախագահ, շվեյցարացի Զեպ Բլատերն ամեն կերպ ցանկանում էր առաջ մղել ՀԱՀ-ին: Նա հայտարարում էր, որ Աֆրիկայում աշխարհի առաջնության անցկացումը մեծապես կնպաստի մարզաձեւի զարգացմանը «Սեւ աշխարհամասում»: Դա, իրոք, այդպես է, բայց Բլատերը նաեւ այդ կերպ ցանկանում էր վարձահատույց լինել ՖԻՖԱ-ի նախագահի պաշտոնում ընտրվելիս իրեն աջակցած աֆրիկացիներին:

Գերմանիայի հաղթանակի հարցում վճռական եղան երկու գործոն: Նախ՝ ձայնի իրավունք ունեցող եվրոպացիները չցանկացան, որ առաջնությունն անցկացվի հեռավոր, անփորձ ՀԱՀ-ում: Երկրորդը՝ ՖԻՖԱ-ի գործկոմի շատ անդամներ հասկանում են, որ միջազգային այդ կազմակերպության, նշանակում է՝ համաշխարհային ֆուտբոլի ֆինանսական վիճակը կբարելավվի մրցաշարը հենց Եվրոպայում անցկացնելիս, ինչը խիստ կասկածելի է ՀԱՀ-ի դեպքում: Դե, իհարկե, մեծ դեր խաղացին նաեւ գերմանացիների կազմակերպչական ունակությունները: Բավական է ասել, որ Ցյուրիխում էր ԳԴՀ-ի կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերը: Մեծ գործ կատարեցին Ֆրանց Բեկենբաուերը եւ նրա գործընկերները:

Գերմանացիներն ուրախ են նաեւ այն պատճառով, որ աշխարհի առաջնության անցկացումը կօգնի խոր ճահճից դուրս հանել իրենց ֆուտբոլը: Եվրոպայի վերջին առաջնությունում ունեցած խայտառակ մրցելույթից հետո նույնիսկ կասկածելի էր՝ Գերմանիայի հավաքականը կկարողանա՞ արդյոք հաղթահարել ընտրական փուլը: Իսկ այժմ թիմին այդ վտանգը չի սպառնում:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մարտական ոչ-ոքի

Կիրակի օրը Աբովյանի քաղաքային մարզադաշտում անցկացվեց հանրապետական առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի դեռեւս 4-րդ տուրից հետաձգված «Արարատ»–«Արաքս» հանդիպումը: Այն ընթացավ բավականին դիտարժան պայքարում եւ ավարտվեց 3–3 հաշվով:

Հաշիվը 24-րդ րոպեին բացեց «Արարատի» խաղացող Արա Նիգոյանը: Առաջին խաղակեսի վերջին րոպեին «Արաքսի» երիտասարդ հարձակվող Արա Հակոբյանը հավասարեցրեց հաշիվը: Հենց նա էլ հանդիպման երկրորդ կեսի 2-րդ րոպեին առաջ մղեց իր թիմին: Դրանից հետո էլ փոխնիփոխ գրոհներով խաղ ընթացավ, որտեղ առավելություն ունեին երեւանցիները: «Արարատի» ֆուտբոլիստներ Հովհաննես Անտոնյանը (73) եւ Տիգրան Եսայանը (85) կարողացան գրավել «Արաքսի» դարպասը, բայց Եսայանի գոլից ընդամենը մեկ րոպե անց «Արաքսի» մեկ այլ երիտասարդ խաղացող՝ Հայկ Հակոբյանը, դիպուկ հարվածով հաշիվը դարձրեց 3–3:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	14	9	3	2	38–8	30
2. Արարատ	14	9	2	3	26–14	29
3. Զվարթնոց	14	8	4	2	27–15	28
4. Միկա	14	8	2	4	24–12	26
5. Արաքս	12	6	3	3	27–20	21
6. Կիլիկիա	14	4	1	9	21–30	13
7. Դինամո	13	1	1	11	13–41	4
8. Լեռնագործ	13	1	0	12	14–50	3

Բաժինը վարում է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Թայսոն: 2. Սաղմ: 3. Մայր: 4. Մինյոն: 5. Խնկալի: 7. Տաշտուն: 8. Նպաստ: 10. Աղյուս: 12. Ուժաչափ: 16. Անդրոմաքե: 17. Ալաջաջյան: 19. Ասեկոսե: 20. Նիկելին: 21. Չախոյան: 22. Օձատունկ: 23. Առանձար: 24. Իբարուրի: 31. Մատնոց: 35. Ռավել: 36. Աննաբա: 38. Արբշիռ: 39. Բանան: 40. Հեկտար: 41. Քամանի: 45. «Լճակ»: 46. Իլյա:

Հորիզոնական

6. Արածանի: 8. Նանայ: 9. Նյայա: 11. Սամուրայ: 13. Սարաեւո: 14. Ոստայն: 15. Նախաբան: 18. Մասնիչ: 22. Օնասիս: 25. Անդրադարձ: 26. Հերկ: 27. Աքար: 28. Եգոպոս: 29. Մարտուն: 30. Դոյլ: 32. Չյուն: 33. Արարատյան: 34. Ֆեռնան: 37. Կարբիդ: 40. Հեգնանք: 42. «Տվենտե»: 43. Արբունք: 44. Կալցիում: 47. Լմբատ: 48. Անիոն: 49. Ադամյան:

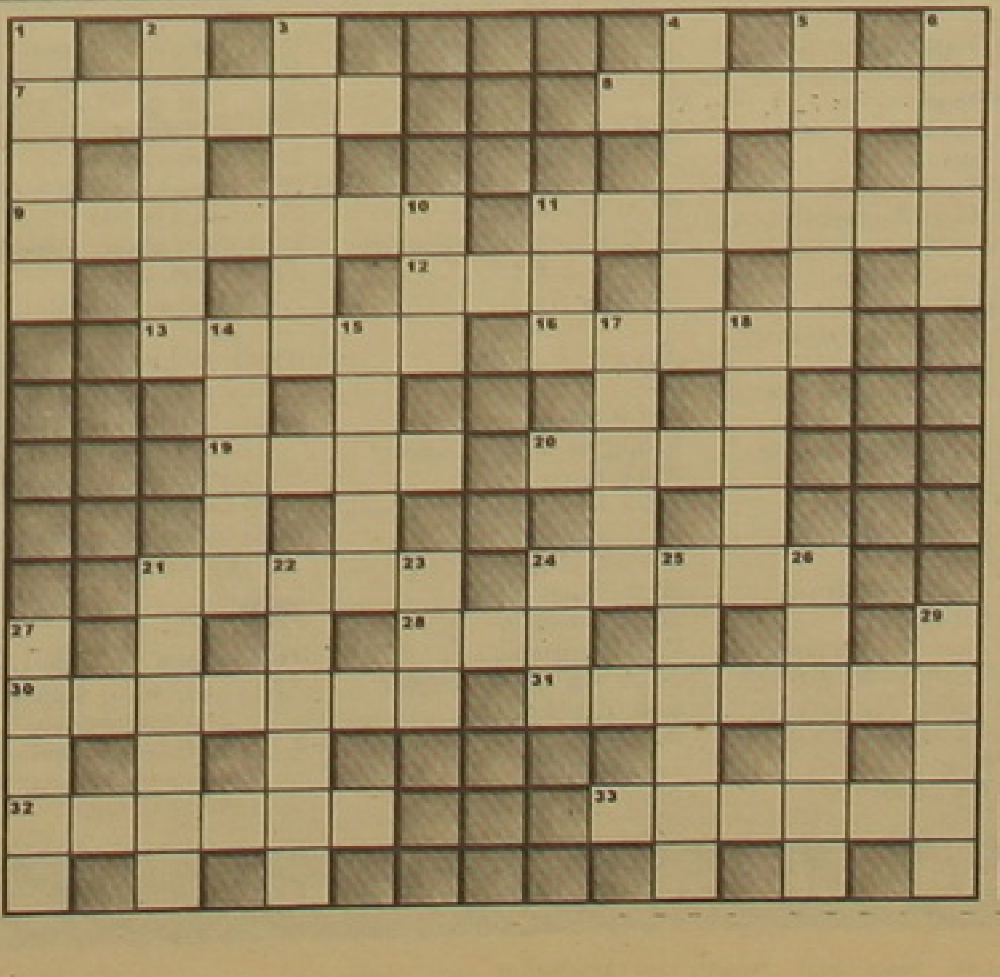

ԽԱՉԲԱՌ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ: 7. Անգլիա, մառախլապատ…: 8. Տրաֆալգարյան ծովամարտի միականանի հերոսը: 9. Հում նավթի ջերմային «ճեղքում»: 11. Ճյուղերից հյուսված փոքրիկ քթոց: 12. «Զիգի քարին» պոտենցիալ «վայրէջք կատարողը»: 13. Ֆլորայի կամ ֆաունայի ներկայացուցիչը՝ որպես երկրպագության առարկա: 16. Հայոց էպոսի «ծննդավայրը»: 19. Առվակի հունը, խոսակցության թեման: 20. Աստվածաշունչ. «Գիրք…»: 21. Կարճ, 2–3 «հոգիանոց» պիես: 24. Գարնանամուտի երեւույթ: 28. Մարկոսի եւ Ալիմյանի «միջեւ»: 30. Նախկին 26 կոմիսարների շրջանը: 31. Մեր դարասկզբի հայատյաց ռուս իշխան, Կովկասի փոխարքան: 32. Օրվա վերջաբանը՝ ժողովրդաբար: 33. Ի պատասխան գործադուլի՝ ձեռնարկատիրոջ կողմից բանվորների զանգվածային ազատումն աշխատանքից:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ: 1. Խորհրդային «մեծապատիվ» մեքենա: 2. Մարդը՝ իրեն հետեւող խուզարկուի համար: 3. ԱՄՆ՝ դոլար, Հունգարիա՝…: 4. Դյուարի «կենցաղային» անոթը: 5. Արեւմտահայ գրող Զապել…: 6. Ոչ թե խոհանոցային, այլ երաժշտական ափսեների զույգ: 10. Մետաղագործական արտադրանք, որով պատժվածին «ամրացնում էին» անարգանքի սյունին: 11. Մականունը՝ Դիոս, բնակության վայրը՝ Օլիմպոս: 14. Ձեռքի համար չնախատեսված լծակ: 15. Նյարդաբջջի վերջույթը: 17. Բոլտ՝ հեղյուս, արմատուրա…: 18. Ոսկին ու դեղը «նույն արժեքով չափողը»: 21. «Պողպատյա» առաջնորդը: 22. Եւ ակնածանք, եւ վախ: 23. Հեքիաթներում միշտ պարտվողը: 24. Կենդանու «գավակ»: 25. Հին Հայաստանում՝ Միհր, Հին Հունաստանում՝…: 26. Հայերեն՝ նավատար, հոլանդերեն՝…: 27. Խճճված կառույց, լաբիրինթոս: 29. Զգեստի «դուրս գրված» կարգավիճակ:

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» հուլիսի 15-ի համարում:

Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը Ձե՛րն է:

ԿԱՊԵՐ

Հայաստանը կարող է կամուրջ գցել Եվրոպայի ու Ասիայի միջեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 10-18-ը Հարավային Կովկասի երկրներում է գտնվելու գերմանական Բունդեսթագի տնտեսական համագործակցության ու զարգացման հանձնաժողովի պատվիրակությունը: Պատվիրակության ղեկավար, պատգամավոր Պետեր Վայսը այցի նախօրեին պատասխանեց «Նոյյան տապանի» թղթակցի հարցերին:

Պրն Վայսի կարծիքով, Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ առճակատման խաղաղ լուծումը տարածաշրջանում ամենակարեւոր քաղաքական խնդիրն է, որը նաեւ քաղաքական կայունության եւ դրական տնտեսական զարգացման նախադրյալն է: Զարգացման ծրագրերի շարքում նա հատուկ կարեւորություն տվեց նաեւ համատեղ, միջպետական ծրագրերին, ինչպես «Մետաքսի մեծ ճանապարհի» ծրագրին:

«Եվրոպական միության փորձը ցույց է տալիս, որ ազգային պետությունների սահմանների շուրջ վեճերը կորցնում են իրենց նշանակությունը, երբ սահմանները բացվում են ազատ ապրանքափոխանակման, ծառայությունների փոխանակման եւ մարդկանց փոխադարձ այցերի համար, եւ երբ բնակչության բոլոր խմբերը հնարավորություն են ստանում մասնակից լինելու տնտեսական բարեկեցությանը», ասաց Վայսը: Նրա կարծիքով, բարեհաջող տնտեսական կապերը հիմք են նաեւ արդյունավետ քաղաքական համագործակցության համար:

Պետեր Վայսը գտնում է, որ Հարավային Կովկասի աշխարհագրական դիրքն անհրաժեշտ է դարձնում նրա երկրների սերտ համագործակցությունը: Այդ համագործակցությունը երկխոսություն է պահանջում նաեւ մշակույթի ու կրոնի ոլորտներում: «Հայաստանն իր մեծ մշակութային հարստությամբ, որը տպավորիչ արտահայտություն կգտնի 2001 թվականին քրիստոնեության 1700-ամյակի տոնակատարության մեջ, նաեւ այս երկրում կրթված մարդկանց մեծ քանակը լավ հիմք կծառայի, որպեսզի Հայաստանն ստանձնի Եվրոպայի եւ Ասիայի միջեւ կամուրջ գցողի դերը», ասաց Պետեր Վայսը:

Պրն Վայսը կարծիք հայտնեց, որ հայ-գերմանական տնտեսական համագործակցությունը «դեռ ընդլայնվելու տեղ ունի»: Զարգացող երկրների զարգացման խթանմանն ուղղված քաղաքականության շրջանակում Հայաստանի եւ Գերմանիայի համագործակցությունն սկսել է 1993-ին: Մինչեւ հիմա Հայաստանին տրամադրվել է ավելի քան 140 միլիոն գերմանական մարկ: Համագործակցության հիմնական ոլորտներն են էներգիայի արտադրությունն ու փոխադրումը, ջրամատակարարման ու ջրահեռացման համայնքային ենթակառույցները եւ փոքր ու միջին ձեռնարկությունների օժանդակությունը:

Հայաստանը Գերմանիայից աջակցություն է ստանում նաեւ իր իրավական համակարգի ստեղծման, ապակենտրոնացման ու տեղական ինքնակառավարման զարգացման, ինչպես նաեւ միջնակարգ մասնագիտական կրթության ոլորտներում: Վայսը գտնում է, որ հետագայում առանձնակի նշանակություն են ձեռք բերելու գործող փոքր ու միջին ձեռնարկությունների օժանդակությունն ու նորերի ստեղծման խթանումը: Ապագայում ավելի մեծ նշանակություն կտրվի նաեւ համայնքների զարգացմանը, համայնքային ծառայությունների ստեղծմանը, ջրամատակարարման, ջրահեռացման ու աղբահանման ոլորտների ձեռնարկությունների օժանդակությանը:

Պետեր Վայսը ափսոսանք հայտնեց, որ վերջերս Հայաստանի եւ Գերմանիայի միջեւ ապրանքափոխանակությունը նվազել է: Նրա կարծիքով, կարեւոր են Հայաստանում գերմանական ձեռնարկությունների համար ներդրումների պայմանների բարելավմանն ուղղված ջանքերը: Նա ընդգծեց, որ գերմանացի ներդնողներն սկզբունքորեն շահագրգռված են գալու հայկական շուկա:

Նազարբաեւը 25 մլն դոլար է յուրացրել

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Կասպյան նավթային մրցարշավն ուշադրություն է գրավել Ղազախստանի նախագահի եւ նրա երկու օգնականների շուրջ բարձրացած աղմուկի առնչությամբ: Նրանք մեղադրվում են 25 մլն դոլարի յուրացման մեջ, որը վճարել էին ամերիկյան երեք հսկաները՝ «Մոբիլը», «Ֆիլիպս պետրոլեումը» եւ «Ամոկոն» 1990-ական թվականներին: Ենթադրվում է, որ ստացված փողերը փոխանցվել են շվեյցարական բանկ: Այժմ այդ գործը հետաքննում է ԱՄՆ արդարադատության դեպարտամենտը: Վերը նշված ընկերությունները 65 մլն դոլար էին փոխանցել ամերիկյան միլիոնատեր Ջեյմս Գիֆենի կողմից վերահսկվող օֆշորային ընկերությունների հաշիվներին: Այդ գործին առնչվող բոլոր անձինք, այդ թվում նաեւ Նազարբաեւը, հերքում են որեւէ խախտում: ԱՄՆ արդարադատության դեպարտամենտի հայտարարության համաձայն, այդ գումարի կեսից ավելին անցել է Նազարբաեւին ու իր երկու նախկին վարչապետներին: Եթե դա հաստատվի, ապա Գիֆենի գործողությունները կորակվեն որպես օրինական գործարքների համար նախատեսված միջոցների օգտագործում առանձնակի խոշոր չափերի կաշառքներ տալու նպատակով:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չեչնիայում նորից թեժանում են մարտական գործողությունները

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երկու միլիցիոներներ եւ տեղի մի բնակչուհի վերքեր եւ կոնտուզիա են ստացել շաբաթ գիշերը Չեչնիայի հյուսիսում Շելկովյան շրջկենտրոնում ֆուգասի պայթյունից: Ռուսական զորքերը շարունակում են նախապատրաստությունը՝ դիմագրավելու չեչենական զինված կազմավորումների հնարավոր հարձակումները: Ուռուս-Մարտանում զինվորականները տեղի բնակիչներին նախազգուշացրել են նոր ահաբեկչական գործողությունների հնարավորության մասին: Բլոկ-պոստերում եւ հսկիչ անցակետերում խստացվել է անցագրային կարգը: Կրկին աճել է փախստականների հոսքը Չեչնիայից Ինգուշիա եւ Դաղստան: Հարյուրավոր մարդիկ հեռանում են հանրապետությունից, երկյուղելով ակտիվ մարտական գործողությունների վերսկսվելուց՝ կապված չեչենական ջոկատների կողմից Գրոզնին եւ Գուդերմեսը գրավելու հնարավորության մասին Ասլան Մասխադովի վերջերս կատարած հայտարարության հետ: ՆՏՎ հեռուստաընկերության հաղորդմամբ, Ուռուս-Մարտանում իրականացվում է հատուկ գործողություն: Հաղորդումներ կան մարտական բախումների մասին Շատոյի շրջանում՝ Չեչնիայի հարավում: Ամբողջ հանրապետությունով մեկ իրականացվում են զենքի եւ զինամթերքի առգրավման գործողություններ:

Սպանվել է խռովարար գնդապետ Ակակի Էլիավան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանում ուժեղացվել են անվտանգության միջոցները Վրաստանի ազգային գվարդիայի նախկին գնդապետ Ակակի Էլիավայի զոհվելուց հետո: Նա գնդակահարվել էր արեւմտյան Զեստաֆոնի քաղաքում հատուկ նշանակության ջոկատի գործողության ընթացքում: Վրացական ՆԳՆ հաղորդմամբ, Էլիավան եւ իր համախոհներից չորսը ձերբակալվել էին ապօրինական զենք ունենալու կասկածով: Սակայն նրանք հրաժարվել էին հանձնել զենքը եւ պատանդ էին վերցրել ոստիկանության սպաների: Հետագա փոխհրաձգության ժամանակ Էլիավան եւ իր համախոհներից մեկը սպանվել են: Էլիավան 1998 թվականի աշնանը գլխավորում էր զինված խռովությունը Արեւմտյան Վրաստանում, որը ճնշվեց, իսկ նրա մասնակիցները, որ կամավոր ցած դրեցին զենքը, արժանացան ներման:

Իրանի նախագահը մեկնում է Գերմանիա

ԲԵՌԼԻՆ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Անվտանգության ուժեղացված միջոցներ են ձեռնարկվել Գերմանիայում Իրանի նախագահ Մոհամադ Խաթամիի այցի նախօրյակին: Մասնավորապես, կասեցված է Շենգենյան համաձայնությունը, եւ գերմանական սահմաններում դարձյալ մտցվել է պարտադիր անձնագրային հսկողություն: Ինչպես հաղորդում է BBC-ն, դա արված է այն առնչությամբ, որ վտարանդի իրանական ընդդիմությունը ծրագրում է զանգվածային բողոքներ: Սպասում են, որ ամբողջ Եվրոպայից Բեռլին կարող են ժամանել մինչեւ 25 հազար իրանցիներ՝ մասնակցելու ցույցերին: Մ. Խաթամին եռօրյա այցի ընթացքում բանակցություններ կվարի գերմանական գործարար շրջանների ներկայացուցիչների հետ: Կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերը պատրաստվում է նրա հետ հանդիպմանը արծարծել մարդու իրավունքների, սպառազինությունների վերահսկման եւ միջազգային ահաբեկչության հարցերը:

Եվրամիությունը վերականգնելու է օգնությունը Ռուսաստանին

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 10 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սպասվում է, որ Եվրամիությունը կվերսկսի օգնության ծրագիրը Ռուսաստանին, որը սառեցվել էր անցած տարի ի նշան բողոքի ընդդեմ չեչենական արշավանքի: Ինչպես հաղորդում է BBC-ն, այդ ժեստը կոչված է ԵՄ հետ համագործակցության մեջ ներգրավելու նախագահ Պուտինին: Դիվանագիտական աղբյուրները նշում են, որ ԵՄ-ը ցանկանում է նոր էջ բացել Ռուսաստանի հետ հարաբերություններում: Օգնության վերսկսման հարցը քննարկվում է Բրյուսելում ԵՄ արտաքին գործերի նախարարների խորհրդակցության ընթացքում: Միեւնույն ժամանակ նախարարները վերստին չեչենական հակամարտության խաղաղ լուծման կոչ կանեն:

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելի նախօրոք հայտարարած Երեւան քաղաքի Զեյթուն թաղամասի 23/24/26 ԱՀԿ-ի, Կոմիտասի 22/26/27 ԱՀԿ-ի եւ Եղեգնաձոր, Սպիտակ, Վանաձոր քաղաքների հեռախոսային բաժանորդային ցանցի շինարարական աշխատանքների կատարման մրցույթի (ARM-T 027/2000) կապակցությամբ լրացուցիչ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով խնդրվում է ներքոհիշյալ կազմակերպությունների.

1. «Բառոկկո» ՍՊԸ
2. «Կապավոր» ՍՊԸ
3. «Արմեն» ՍՊԸ
4. «Արդիմետալ» ՍՊԸ
5. «Դավիթ-88» ՍՊԸ
6. «US-90» ՍՊԸ
7. «Հայկապշին» ԲԲԸ
8. «Հայճանճմեքենայացում» պետական ՓԲԸ
9.* «Վանի-96» ՍՊԸ

պաշտոնական ներկայացուցիչներին հնարավորին չափ սեղմ ժամկետներում այցելել Արմենտել ՀՁ, Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, ընդհանուր բաժին, քանի որ պահանջվող լրացուցիչ տեղեկատվության հանձնման վերջին ժամկետը 2000 թ. հուլիսի 14-ի ժամը 12:00-ն է:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հուլիսի 14-ին, ժամը 15-ին, Հայաստանի նկարչի տանը (Աբովյան 16) կբացվի գեղանկարիչ

ՌԱՖՖԻ ԱԴԱԼՅԱՆԻ

ստեղծագործությունների անհատական ցուցահանդեսը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

11 հուլիս

9.00 Հայլուր
9.20 Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «Վայրի արեւմուտքում»
10.10 Փաստագրական շարք «Վերջին օրը. Չե Գեւարա»
10.20 Մամուլի կրպակ
10.30 «02»
11.00 Գ/Ֆ «Բարի գալուստ, կամ կողմնակի անձանց մուտքն արգելվում է»
12.20 Կուլիսների հետեւում
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Սեզամ, բացվիր
18.00 Ընդունելության քննություններ
19.00 Հենց այնպես
19.10 «Հեռուստալոտո» (նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 Կեսգիշերային ճեմընթաց)
20.00 Գաբրիել Սունդուկյան-175
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակատալոգ
21.45 Պրեմիերա
21.55 Գաբրիել Սունդուկյան-175. Գ/Ֆ «Պեպո»
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեմընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.30 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Կոբրա»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 Ռ. Սավիսակալյանի «Հարցեր» հեղինակային ծրագիրը
21.20 Օրը
22.25 «1-02»
22.30 Մարզաշխարհն անցած շաբաթ
22.50 «Ձեղնահարկ»
23.10 Գ/Ֆ «Գարունը Զարեչնայա փողոցում»
(24.00 Լրաբեր)

09.00 Տոմար
10.30 Յոթ քար (կրկնություն)
19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Հմայիլ
20.30 Ասպարեզ
21.10 Հրապարակ
22.05 Գ/Ֆ «Բռնել Գոթիին»
0.35 Ակնթարթ
0.40 Գ/Ֆ «Ամերիկյան պատմություն»
(Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.20 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
16.00 Նորություններ
16.20 Մուլտսերիալ «Ջոնի Քվեսթի անհավանական արկածները»
16.40 Պատանի գլադիատորները «Լեռան արքան» ծրագրում
17.10 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.40 Համով պատմություններ
17.55 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
19.00 Նորություններ
19.30 Գ/Ֆ «Հասուն երեխաներ»
21.00 Սպասիր ինձ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Սերիալ «Բանգկոկ Հիլթոն»
00.00 Պ. Շերեմետ «Չեչենական օրագիր» (2-րդ մաս)
00.30 Է. Ռաձինսկի. «Ռուսական խառնակչության արյունն ու ուրվականները»
01.20 Նորություններ
01.35 Սերիալ «Նորությունների ծառայություն»

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20, 7.50, 8.40, 9.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35 «Սլավոնական շուկա Վիտեբսկում» արվեստի փառատոնի օրագիր

8.20, 10.20 Սեւով սպիտակի վրա
8.30 РТР-ի փոստը
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՄ
9.35 Ընտանեկան նորություններ
10.35 Մուլտսերիալ «Դե, սպասիր»
10.45 Մուլտսերիալ «Սեւ ծովահենը»
11.15 Սերիալ «Գնչուհին»
12.05 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.35 «Մարյինա ռոշա»
15.05 Սերիալ «Սե մարգարիտ»
15.55 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
16.50 Երկու ռոյալ
17.40 Հեռուստատեսային ՀՄՄ
18.30 Հեռուստախաղ «Հարյուրը՝ մեկին»
19.20 Սերիալ «Մարգո բազուկին»
20.25 Մանկան շուրթերով
21.50 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
23.35 Հերթապահ բաժանմունք
00.35 «Սլավոնական շուկա-2000» արվեստի միջազգային փառատոնի փակման հանդիսավոր արարողությունը
02.15 Կինոյի ժամ. Ֆեյ Դանավեյը «Չեմպիոնը» ֆիլմում (ԱՄՆ)
04.15 «Սլավոնական շուկա Վիտեբսկում» արվեստի փառատոնի օրագիրը

@rminco Global Telecommunications
Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1291 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 8. 07. 2000 Գինը 100 դրամ